

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec.

Velja 8 K na leto.

XXX. letnik.

V Ljubljani, december 1913.

XII. zvezek.

Homiletika.

(Spisal dr. Fr. Ušeničnik.)

I. Poglavlje.

O predmetu cerkvenih govorov.

O predmetu cerkvenih govorov nam je odgovoriti na dvojno vprašanje: 1. O čem naj pridigar govori? 2. Kje naj nabira gradivo za svojo nalogo?

§ 1. O čem naj pridigar govori?

Pridigar oznanuj božjo besedo, razodete resnice, in sicer vse razodete resnice; zakaj vse, kar je razodeto, je razodeto v naše zveličanje.

Kristus nam veli: »Učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal.«¹

Cerkveni zbor tridentinski pa ukazuje, naj dušni pastirji učé vernike: *quae scire omnibus necessarium est ad salutem... vitia, quae eos declinare, et virtutes, quas sectari oportet, ut poenam aeternam evadere et coelestem gloriam consequi valeant.*² Papež Pij X. nam je razložil določbo tridentinskega zbora in označil predmet cerkvenim govorom takole: »*Symbolum Apostolorum, divinum decalogum, Ecclesiae praecepta, Sacramenta, virtutes ac vitia, sua cuiusque conditionis officia, novissima hominis et cetera id genus aeterna vera, haec esse propria argumenta, de quibus oporteat concionari.*»³

Oznanovati moramo torej krščanskemu ljudstvu, kaj mu je verovati in kako mu je živeti po veri. Dogma in morala, resnice sv. vere in življenje po teh resnicah je predmet cerkvenim govorom.

¹ Matth. 28, 20. — ² C. Trid. sess. 5, cap. 2 de reform.

³ De sacra praedicatione, Motuproprio, quo quaedam statuuntur leges ad modernismi periculum propulsandum. 1 Sept. 1910. A. A. S. 1910, pg. 674.

Načela pri odbiranju predmetov. Dasi mora pridigar predmet svojim govorom zajemati iz vsega zaklada božjega razodetja, je vendarle potrebno, da o nekaterih resnicah prav posebno govori.

Pri odbiranju predmetov naj se drži cerkveni govornik tehle načel:

1. Čim bolj more kaka resnica buditi in pospeševati v ljudeh nadnaravno življenje, tem večkrat moramo o njej govoriti.

Zato govorimo pogosto: a) o milosti, zakramentu sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa; o Cerkvi; o krščanski družini; o molitvi in drugih vajah krščanskega življenja; o zatajevanju samega sebe; o ponižnosti; o čistosti; o zmernosti; b) o resnicah, ki budé v ljudeh strah božji: o večnosti, smrti, sodbi, peklu; c) o popolni ljubezni in popolnem kesanju; d) o Materi božji, o angelih, svetnikih; največkrat pa o Odrešeniku Jezusu Kristusu.¹

Apostol je dejal sam o sebi: »Non enim iudicavi me scire aliquid inter vos, nisi Jesum Christum et hunc crucifixum?«² O osebi Jezusa Kristusa, o njegovem življenju in trpljenju, o njegovih krepostih, o ljubezni njegovega presv. Srca, ki je bila početek vsemu njegovemu delu za nas; o tem govóri pridigar tudi dandanes najrajši in največkrat.

2. Ni pa dosti, da govornik v obče vé, katere resnice mora največkrat oznanovati; pri odbiranju predmetov se mora posebej ozirati tudi na dušne potrebe svojih poslušavcev. Vedeti mora, kaj je potrebno upravitistim, katerim govori, bodisi radi zmot, ki so med njimi razširjene, ali radi pregreh, ki so se razpasle med njimi, ali radi kreposti, ki jih jim je treba posebno gojiti.

Zmote se v naši dobi širijo med ljudmi zlasti po slabem berilu, po slabih knjigah in listih. Zato dušni pastir v svojih govorih zelo poudarjaj, da božja in cerkvena prepoved brani čitati knjige in časnike, v katerih se napada vera in nrvnost. Kvarno vplivajo na krščansko življenje moralno slabe predstave v gledališčih (sedaj tudi v kinematografih).

Kadar torej pripravljajš govor, se vprašaj: Kakšni bodo moji poslušavci? Preprosti, kmetiški ljudje ali bolj izobraženi? S čim se ukvarjajo? Kaj beró? Kje iščejo razvedrila? Ali bom govoril ljudem, ki so vsi istega stanu, ali pa bodo med poslušavci stari in mladi, oženjeni in samski, tudi otroci? Na vse to se bo treba ozirati.

3. Poleg dušnih potreb svojih poslušavcev naj govornik pri odbiranju predmeta vpošteva okoliščine časa, vesele in žalostne dogodke, praznike in godove, liturgijo cerkvenega leta. Prazniki in njih slovesnosti, žalost in veselje ob posebnih

¹ Jungmann⁴, pg. 401 sqq.

² 1. Cor. 2, 2.

zgodbah močno vplivajo na srca poslušavcev in jih narede voljne, da so tem bolj sprejemljivi za besedo govornikovo.

4. Socialne razmere sedanje dobe nas silijo, da moramo v svojih govorih razpravljati tudi socialno vprašanje, v kolikor se to dotika vere in npravnosti. Cerkveni govornik ne bo reševal čisto gospodarskih socialnih problemov; govori pa naj o razliki stanov; o potrpežljivosti v uboštvu; o dolžnostih, ki jih imajo bogati do siromakov; o vrednosti in posvečenju dela; o svobodi in nje mejah. Kdor izbira take predmete, govori času primerno in zato zanimivo.¹

V ustavni državi se ljudstvo po svojih zastopnikih, poslancih, udeležuje zakonodaje. Zato pa dušni pastir ob priliki govori tudi o velikem pomenu političnih volitev za Cerkev, vero in npravnost, in poučuj ljudstvo, da je v vesti dolžno, pošiljati v javne zборе take može, ki bodo branili sveto stvar naše vere.

5. Pa ne samo na poslušavce, ampak tudi sam nase, na svojo osebo se mora ozirati govornik. Cerkveni zbor tridentinski pravi: parochi »plebes sibi commissas pro sua et earum capacitae pascant salutaribus verbis.«² Ko odbiraš snov za govor, misli torej tudi nase. Kdo si? Župnik ali kapelan ali samo slučajno povabljen govornik? Koliko si star? Koliko izkušnje imaš v življenju? Kakšen je tvoj ugled pri ljudeh? Ali je izbran predmet primeren tvojim dušnim in telesnim močem?

O čem naj pridigar ne govori? Namen cerkvenim govorom je: z oznanovanjem božje besede v ljudeh buditi in pospeševati krščansko življenje. Kar torej ni božja beseda in ne služi temu namenu, o tem naj pridigar ne govori.

a) Ne sme torej govoriti o čisto posvetnih rečeh; o kulturni zgodovini, zdravilstvu, kmetijstvu, nacionalni ekonomiji. Politika pristoji na prižnico samo toliko, kolikor se dotika vere. Čisto političnih stvari, ki niso v nobeni zvezi z vero, s Cerkvijo, naj pridigar ne obravnava.

b) Naj ne govori nič neresničnega ali izmišljenega. Besedi in izrekov sv. pisma ne sme drugače razlagati, kakor jih razlaga sv. Cerkev. Nikar naj ne pripoveduje izmišljenih dogodov, nepreiskanih in nepotrjenih prikazni in čudežev. Ničesar naj ne pretirava, pa tudi ne prikriva resnice; varuje naj se torej rigorizma in laksizma.

c) Opušča naj tisto, kar je zanj ali za njegove poslušavce pretežko ali neumljivo. Zato naj ne razpravlja n. pr. subtilnih vprašanj o skrivnosti presv. Trojice, teoloških nazorov o načinu transsubstanciacije in podobnih reči.

d) Varuje naj se govoriti o tem, kar utegne biti poslušavcem v škodo ali pohujšanje. Nevarno je razpravljati o

¹ Cf. Keppler, Homiletische Gedanken u. Ratschläge.⁵ Freib. i Br. 1911, pg. 7. 13.

² Sess. 5. c. 2. de reform.

d v o m i h in ugovorih zoper vero, ki so poslušavcem še docela neznan. Tudi o tem ne sme govoriti, kar bi bilo na kvar a v k t o r i t e t i duhovske ali svetne gosposke. Greha, n. pr. nečistosti, naj ne opisuje tako, da bi njegove besede bile komu v pohujšanje.

e) Nikoli naj ne govori o svojih zadevah, o žali, ki mi jo je kdo prizadejal, o prepiru, ki ga morda ima s posameznimi v župniji.¹

Sistematična razdelitev predmetov. Dušni pastir naj si naredi načrt, v katerem vso snov svojih govorov iz dogmatike in morale porazdeli na dobo štirih do šestih let. Ko si je sestavil tak načrt, se mu ni bati, da bi prezrl kako resnico, ki jo mora ljudstvo učiti; tudi mu ni treba za vsako pridigo šele posebej ugibati, o čem bo govoril; čas, ki bi ga potratil z izbiranjem predmeta, bo porabil rajši za nabiranje gradiva; slednjič se izogne nevarnosti, da bi v pridigah ponavljal in govoril vedno iste stvari.

Pa kako naj govornik zasnuje načrt in razdeli predmete? — Najbolj preprost je načrt, ki družu katekizem z nedeljskimi in prazničnimi perikopami sv. pisma. Tak načrt je dodan rimskemu katekizmu, kjer je za evangeljske perikope vseh nedelj in praznikov povedano, katero vprašanje iz katekizma se lahko naveže na ta ali oni izrek sve-tega evangelija.

Bolj sistematičen pa je načrt, če se snov razdeli na glavne dobe cerkvenega leta. Ne da bi se govornik strogo vezal na perikope, si odbere za vsako dobo (adventno, božično, postno, velikonočno, pobinkočno) vrsto predmetov, ki tvorijo neko celoto.

Tisto, kar je treba ljudem vedeti n e c e s s i t a t e m e d i i e t p r a e c e p t i, pa naj se ponavlja vsako leto v drugi in drugi obliki.²

Za ljubljansko školijo je ukazano, naj dušni pastirji snov svojim govorom tako porazdelé, da bodo v štirih ali petih letih obdelali vse dogmatične in moralne resnice, ki jih mora sploh vsak vedeti ali ki jih je v kakem kraju treba bolj razlagati. — Isto je ukazano tudi v solnograški cerkveni provinci.³

V vsakem župnišču bodi posebna knjiga, kamor si župnik in kaplan zapisujeta predmete svojih govorov.

§ 2. Kje naj pridigar išče gradiva za svoje govore?

Vsebina cerkvenih govorov je božja beseda, razodeta resnica. Ne oznanjamo pa resnice abstraktno in same ob sebi, ampak v njenem razmerju s pojavi življenja, v njeni zvezi z

¹ Cf. Syn. Lab. I, 1903, pg. 158.

² Schleiniger-Racke, Die Bildung des jungen Predigers⁹. (Freib. i. Br. 1898), pg. 249 sq.; Somrek, Voditelj, 1912, pg. 13 sq.

³ Syn. Labac. I., pg. 158; Acta et const. conc. prov. Salisburg. a. 1906 celebrati. (Salisburgi 1910.) pg. 92.

nagnjenjem in teženjem človeškega srca. Z živo besedo hočemo življenje buditi in gojiti.

Viri, iz katerih zajemamo misli za svoje govore, so torej: a) one knjige in veda, ki nam božje razodetje hranijo, razlagajo in dokazujejo; b) zgodovina in izkušnja, ki nam govori o človekovem notranjem in zunanjem življenju.¹

1. Brez dvoma prvi vir za cerkvenega govornika je **sveto pismo**. »Eloquentiae sacrae fons facile princeps — Biblia.«² Vsak pridigar naj bi dobro pomnil, kar je rekel sv. Avguštin: Govoril boš toliko bolj ali manj v pravem duhu, kolikor bolj ali manj si si osvojil znanje sv. pisma. »Sapienter autem dicit homo tanto magis vel minus, quanto in Scripturis sacris magis minusve profecit.«³ Ni dosti, da tu in tam navedemo v dokaz kak izrek sv. pisma, ampak vsa vsebina, misli, primere, zgledi morajo biti povzeti iz svetih knjig. Tako so uporabljali sveto pismo sveti očetje, zlasti sv. Bernard, čigar homilije so vse nekako prepletene s svetimi besedami.

Kdor posnema zgovornost sv. pisma, ta govori popularno in praktično, mikavno, preprosto pa krepko, naravno in pretresljivo, z močjo in avtoriteto. »Haec propria et singularis Scripturarum virtus, a divino afflatu Spiritus Sancti profecta, ea est, quae oratori sacro auctoritatem addit, apostolicam praebet dicendi libertatem, nervosam victricemque tribuit eloquentiam.«⁴

Govoriti moramo, da tako rečem, z besedami svetega pisma, a paziti nam je, da besede svetega pisma prav uporabljamo.

Pomen sv. pisma je dvojen: besedni in tipični (sensus literalis et sensus typicus).

a) Besedni pomen je tisti, ki ga je Sv. Duh z besedami sv. pisma hotel neposredno izraziti. Neposredno pa z besedo izražamo ne samo tega, kar beseda prvotno znači; ampak, če govorimo v metafori (paraboli, alegoriji), je tudi metaforični ali preneseni pomen pravi besedni pomen. Ko n. pr. sveto pismo govori o božji roki, s tem noče reči, da ima Bog ude kakor človek; ampak božja roka nam pomeni božjo moč, božjo vsemogočnost; to je hotel Sveti Duh s to besedo neposredno označiti, in zato je ta metaforični pomen pravi besedni pomen.

b) Tipični pomen ni izražen neposredno v besedah, ampak je označen v osebah, stvareh, dogodkih, katere je božja previdnost tako ravnala, da kot predpodebe (typus) zaznamujejo druge osebe, stvari, dogodke.

Mozesova zapoved, da naj velikonočnemu jagnjetu nikar ne stró kosti, ima poleg besednega pomena tudi tipični pomen, da Jezusu na križu ne bodo strli nobene kosti. (Ex. 12, 46; Jo. 19, 36.)

¹ Jungmann, 4., pg. 442.

² Pii X. Motu proprio 1. sept. 1910: de sacra praedicatione, n. 5. A. A. S. 1910, pg. 677.

³ De doctrina christ. I. 4., c. 5. n. 7. (ed Maur. tom. 3, pars I. [Veniis 1720], pg. 67).

⁴ Pius X. l. c.

V liturgiji sv. Cerkve in v spisih sv. očetov pa se sv. pismo pogosto uporablja v pomenu, ki ni ne besedni, ne tipični. Besede in izreki, v katerih sv. pismo govori o določnem dogodku, določni reči, osebi, se obračajo na podoben dogodek, podobno reč ali osebo, katere sv. pisavec ni imel v mislih. Pomen besedi in izrekov sv. pisma se s tem razširi ali raztegne, in se imenuje *sensus accommodatus*.

Kar se n. pr. bere v sv. pismu (Eccli. cap. 44—45) o Noetu, Izaku, Mozesu, to sv. Cerkve v liturgiji obrača na svetnike novega zakona. Pri sv. maši v god mučenca, ki ni bil škof, je berilo povzeto iz knjige Modrosti (Sap. 10, 10—14), kjer je govor o Jakopu in Jožefu. Besede o večni Modrosti prideva sv. Cerkev Devici Mariji (gl. n. pr.: Prov. 8, 12; Eccli. 24, 5) itd.

Med sv. očeti in cerkvenimi učenci zlasti sv. Bernard pogosto obrača besede sv. pisma na druge, podobne dogodke in reči. Pa tudi že apostoli so včasih v svojih opominih do vernikov na ta način uporabljali sv. pismo (gl. n. pr. Hebr. 13, 5).

Po zgledu sv. Cerkve in sv. očetov sme tudi pridigar »sensus accommodato«¹ govoriti z besedami sv. pisma. Umevno je samoobsebi, da mu »sensus accommodatus«² ne more služiti v dokaz dogem, v potrdilo verskih in nravnih resnic; toda kadar kako stvar samo razlaga ali poslušavce za kaj izpodbujaja, naj le posnema cerkveno liturgijo in govorico sv. očetov.

Sensus accommodatus je dovoljen, kadar obračamo besede sv. pisma na podobne reči ali dogodke; ni pa prav, če sveto besedilo uporabljamo za čisto drugačne stvari, kakor jih je imel v mislih sv. pisavec. Kdor bi tako delal, ta bi svetim besedam dajal izcela drugi pomen in bi se s sv. pismom samo igral (*lusus verborum*); ta način uporabe sv. pisma se imenuje *accommodatio per allusionem*. Samo igranje z besedami bi bilo, ko bi kdo govoril o brezgrešnosti Device Marije, pa bi za to navajal ps. 10, 11: »quaeretur peccatum illius et non invenietur.«

Če pridigar dobro uporablja sv. pismo, veje v vsem njegovem govoru duh božji, in vse njegove besede razširjajo vonj svetega maziljenja. Zato pa seveda ni dosti, če takrat, ko govor pripravljamo, v naglici poiščemo v konkordanci nekaj izrekov sv. pisma; ampak kdor hoče govoriti z besedami sv. pisma, ta mora sv. pismo brati, proučevati, premišljevati, in to stanovitno, dan za dnem.

2. Drugi vir so **odloki svete Cerkve**, zlasti odloki tridentinskega in vatikanskega zbora, rimski katekizem in okrožnice papežev.

Kdor hoče dobro govoriti o izvirnem grehu, o sv. Rešnjem Telesu, o zakramentih sv. pokore, poslednjega olja, sv. zakona, o odpustkih, o vicah, o Cerkvi in primatu, beri in proučuj, kar o teh predmetih uči *Tridentinum in Vaticanum*.

Zlasti pa pridno rabimo rimski katekizem, *Catechismus Romanus*. V njem najdemo vse resnice svete vere sistematično urejene; oblika pa, v katero so resnice odete, je irvečine povzeta iz sv. pisma. Ljudje naše dobe potrebujejo temeljitega pouka v sveti veri. Če jim razlagamo svete resnice kar po sv. pismu, brez sistematike, bomo svoj cilj le počasi dosegli. Krajša in lažja je pot do cilja pri sistematičnem pouku. Rimski katekizem nas uči sistematično, pa z besedami sv. pisma; družiti torej sistematiko s sv. pismom, in je zato izmed najboljših virov, iz katerih naj zajema cerkveni govornik.¹

3. Bogat vir, kjer naj pridigar nabira gradiva za svoje govore, so tudi liturgične knjige: misal, brevir, ritual.

V teh knjigah so zbrani in v celoto sestavljeni najlepši odlomki, biseri sv. pisma; in že samo zato so prava zakladnica, v kateri naj bi govornik iskal snovi za pridige. Poleg tega pa v liturgičnih perikopah, molitvah, antifonah, himnah veje duh cerkvenih praznikov in godov; v njih je najbolje izražen pomen svetih časov v cerkvenem letu.

Pridigar preberi v celoti mašni formular, in potem premisli, v kateri zvezi je ta ali oni del s praznikom ali z dobo cerkvenega leta. Največkrat bo že v »Introitu« našel krepko poudarjeno glavno praznično misel. Pogosto še lepše in bolj jasno se ideja, pomen praznikov in godov kaže v oficiju, v lekcijah in himnah.²

Za govore o dušah v vicah najdemo lepe in plodne misli v cerkvenih obredih pri pogrebu, v oficiju defunctorum, v formularjih črnih maš.³

Za govore o zakramentih in zakramentalih nam podaja »obrednik« v obilici potrebnih misli.

Za bolj umevanje liturgije dobro služi knjiga: F. Reck, *Das Missale als Betrachtungsbuch*. 3 Bde. Freiburg i. Br. 1910; ali pa obširno delo: Guéranger O. S. B., *Année liturgique 1841 sq.* (v nemški prestavi: *Das Kirchenjahr*, 14. zvezk., Mainz 1874 sq., 2. izdaja 1888 sq.); Thalhofer-Eisenhofer, *Handbuch der kath. Liturgik*. 2 Bde. Freiburg i. Br. 1912.

4. **Spisi cerkvenih očetov** so nam priče ustnega izročila, obenem pa dovršeni z gledi cerkvene zgovornosti, in zato za pridigarja v dvojnem oziru viri, kjer naj išče snovi svojim govorom. Kakor sv. pismo, moramo tudi spise cerkvenih očetov brati najprej v svojo korist in izpodbudo, zato pa trajno, ne samo prilično! Dušni pastir seveda ne more čitati vseh del sv. očetov. Bere naj predvsem tiste sv. očete, katerih spise in

¹ M. Gatterer S. J., *Die Hl. Schrift als Materialquelle der Predigt*. Erster homil. Kurs in Wien 1911. (Wien 1911), pg. 7 sq.

² Cf. F. Reck, *Das Missale eine Grundquelle der Predigt*. Vorträge auf dem ersten homil. Kurs in Ravensburg (Rottenburg 1911), pg. 57 ss.

³ Cf. P. W. v. Keppler, *Die Armenseelenpredigt*. Freiburg i. Br. 1913, pg. 44—50.

govore je Cerkev v odlomkih sprejela v brevir (v drugi in tretji nohturen). Že pri pazljivem čitanju teh odlomkov se lahko mnogo nauči.

Priročna izdaja izbranih spisov cerkvenih očetov je: *Sanctorum Patrum opuscula selecta*, ed. H. Hurter, Oeniponti, 1868 sq.; 1911. edit. altera. Vsak zvezček se lahko posebej dobi; n. pr. zv. XII. de gloriosa Dei Genitrice Maria SS. PP. opuscula selecta. Lepa zbirka v nemški prestavi izhaja pod naslovom: *Bibliothek der Kirchenväter*. Herausgeg. von O. Bardehewer u. a. Kempten u. München 1911 sq.

5. Jasnih pojmov o predmetu in trdnih dokazov išči cerkveni govornik v dogmatiki in moralki in v ascetičnih knjigah.

Za jasne pojme v slovenskem jeziku utegne pridigar s pridom rabiti knjigi: G. Pečjak, *Katoliška dogmatika*. V Ljubljani 1911; in istega pisatelja: *Katoliška etika*. V Ljubljani 1911. Obe knjigi se odlikujeta po jedrnatosti in dobro izbranih slovenskih izrazih.

6. Vir, kjer lahko iščemo snovi in misli svojim govorom, so tudi govori drugih. Zato prebirajmo velike cerkvene govornike. Vsak ima svoje vrline in svoje posebnosti; te treba preučevati, ne zato, da bi jih slepo posnemali, ampak da ob prebiranju njih govorov oplodimo svojega duha z novimi mislimi in da se ob dovršenih vzorcih učimo prave zgovornosti. Kdor bi hotel drugega govornika v vsem slepo posnemati, bi moral zatajiti svojo individualnost in bi zato govoril nenaravno.

7. Kadar mora govornik resnico braniti in z moto zavračati, ali če pripravlja pot veri, uporablja s pridom umske razloge, dokaze iz filozofije; zato je za cerkvenega govornika potrebna tudi filozofska izobrazba, posebno pa spretnost v logičnem mišljenju.

Pa tudi v drugih svetnih vedah, v naravoslovju, v leposlovni literaturi, najde govornik marsikaj, kar se dá uporabiti v pridigah. V Dantejevem »Purgatorio« n. pr. dobi govornik lepe, plastično izražene in teologično popolnoma resnične misli o trpljenju v vicah.¹ Vendar so svetne vede pridigarju le druge vrste viri, iz katerih zajema gradivo za svoje govore: za razodete resnice umski razlogi niso pravi dokazi, ampak nadnaravno resnico samo potrjujejo in kažejo nje skladnost z naravno spoznanimi resnicami. Zato naj cerkveni govornik svetne avktorje v obče le z merno rabi. Papež Leon XIII. in Pij X. obsojata one pridigarje, ki snov svojim govorom jemljejo domalega samo iz profanih pisateljev.² Naš prvi in glavni vir, tako govori Pij X., bodi sv. pismo. »Quamobrem ii dicendi sunt praepostere improvidaeque facere, qui ita conciones de religione habent et praecepta divina enunciant,

¹ Cf. Keppler, o. c. 51. 55.

² Motu proprio, 1. sept. 1910, de s. praedicatione n. 7; A. A. S. 1910, 677.

nihil ut fere afferant nisi humanae scientiae et prudentiae verba, suis magis argumentis quam divinis innixi. Istorum scilicet orationem, quantumvis nitentem luminibus, languescere et frigere necesse est, utpote quae igne careat sermonis Dei . . .»

8. Ker oznanjamo nadnaravno resnico za življenje, je treba poznati tudi življenje in ljudi, treba poznati svet. Od mašnika ne moremo zahtevati, da bi moral vse življenje, vrvenje in drvenje sveta neposredno sam opazovati; njegov stan in poklic mu to branita. A česar mu ne more dati svoja izkušnja, to more dobiti po molitvi, natančnem izpolnjevanju svojih dolžnosti in po učenju.

a) Če hočemo poznati človeško srce, moramo poznati svoje srce. Ljudje so si med seboj podobni. Kdor pozna sebe, svoje srce, pozna tudi srce drugih ljudi, njih nagone in strasti. Massillon († 1742), ki je umel buditi v duši vse afekte, od najrahlejšega do najburnejšega, je rekel sam o sebi: njegovo srce da je tista knjiga, iz katere se je največ naučil.¹ Svoje srce pa najbolje spoznavamo, če gojimo notranje življenje. Premišljevanje, molitev, vsakdanje izpraševanje vesti, so najboljša sredstva, ki nam pomagajo, da umevamo, kolikor nam je potrebno, človeško srce in življenje sveta.

b) Vršimo natanko svoje dušnopastirske dolžnosti. Kdor hoče poznati in umevati človeško življenje, mu ni treba, da bi bral časnike ali brez pravega razloga pogosto hodil med laike, v privatne družine ali v gostilne. Izvršujmo zvesto in vestno in nesebično nalogo dušnega pastirja, in vsak dan bomo bolj spoznavali svet in ljudi: v spovednici, ob bolniški postelji, v šoli, v prijaznem občevaranju z ljudmi, ki prihajajo k nam iskat sveta ali tolažbe, se učimo spoznavati ljudi.

c) Berimo in proučujmo zgodovino človeštva, zlasti cerkveno zgodovino, življenje svetnikov. Berimo n. pr. *Confessiones* S. Avgustini, kjer so nam v nedosežno lepi obliki popisane vse tajnosti človeškega srca in borbe življenja.

(Dalje.)

Druga adventna nedelja.

Homilija.

Liturgija današnje nedelje kaže vse bolj prijazno lice, kakor ona prve v adventu. Le-ta je bila pod vtisom strahu in groze; spomnite se evangelija o poslednji sodbi. Današnja nedelja pa ima namen napolniti nas z upanjem zveličanja. Molitve pri sv. maši preveva duh upanja, list iz pisma svetega Pavla do Rimljanov se začenja in končuje z vzpodbujanjem k

¹ Cf. Jungmann¹, pg. 104.

upanju, da bo Bog izpolnil, kar je obljubil očakom o prihodnjem Odrešeniku, ne samo Judov, ampak vseh narodov.

Današnji evangelij je v lepi zvezi s to glavno, značilno mislijo nedelje upanja. Janez Krstnik vprašuje: Si ti tisti, ki ga pričakujemo, na katerega upamo? Jezus odgovarja z dokazi svoje božje moči, z dejanji, ki jih je napovedal prerok Izaija o prihodnjem Zveličarju (58, 6), upanju narodov, ki sedé v smrtni senci (Luk. 1, 79).

V upanju, da bo adventni čas tudi za nas čas pripravljanja poti Gospodu in Zveličarju v naše srce, nam katoliška Cerkev dá brati odlomek iz evangelija sv. Matevža (11, 2—10) o prizadevanju svetega Janeza in njegovem upanju, da se bo ljudstvo oklenilo Jezusa kot svojega Mesije, ko izve iz njegovih ust, da je on obljubljeni Zveličar, in pa o resnih besedah Jezusovih, da je Janez Krstnik bil res prerok, torej mož, vreden zaupanja.

Bodi tudi nam danes sv. Janez opominjevalec, da se resno oklenimo v adventnem času svojega Zveličarja.

I. »Ko je Janez v ječi slišal Kristusova dela, je poslal dva svojih učencev k Jezusu.«

Tako splošno se je razširila novica o čudežnih Jezusovih delih, da je prišla tudi do ušes Janeza Krstnika v ječo v gradu Maheron, blizu Mrtvega morja!

Kako pa je prišel Janez v ječo? Kaj je storil hudega? — Resnico je govoril imenitnemu gospodu v obraz: resnica pa v oči kolje, torej vzroka dovolj, da se je zameril. Tudi dandanes bi se mu bolje ne godilo. Seveda, dosti jih je, ki posnemajo Pilata in pravijo: »Kaj je resnica,« dokler se gre samo za resnico, t. j. tajé jo, posmehujejo se ji. Ako pa je resnica odeta v obleko graje po zgledu Janeza, ki je Herodu očital spridenost življenja, ako se jim očita hudobnost njihovega počenjanja, tedaj padejo čez takega opominjevalca in ne zbirajo sredstev, s katerimi upajo zamašiti mu usta.

Čudili bi se ravnanju Janeza Krstnika, da je poslal dva učenca vprašat Jezusa, je-li je on Mesija, ko vemo, kako je Janez sam očitno pričal o njem, — čudili bi se, pravim, ako bi ne vedeli, kak namen je imel pri tem. Ne zase, ampak za svoje učence, za celo ljudstvo je hotel Janez imeti odgovor. Kar je on že davno veroval in vedel, to naj bi ljudje slišali iz ust Jezusa samega, da je res Mesija.

Odgovor Jezusov so bili čudeži, torej božja dela, dokazi njegovega božanstva. Potoma sta slišala praviti in sama videla, kako je Jezus ozdravljaval slepe, gluhe, gobove, dà, celó obudil mrtvega mladeniča iz Najma. Na ta svoja dejanja se je Jezus sklical v odgovor na Janezovo vprašanje. Pristavil pa je:

»Blagor mu, kateri se nad menoj ne bo pohujšal.« Kaj je hotel Jezus reči? Kdo bi se mogel spotikati nad Jezusom kljub takim dokazom njegovega mesijanstva? Seveda gotovo ne tisti, ki so bili »dobre volje«, za resnico vneti in nepristranski njegovi poslušalci. Toda vsi niso bili taki.

1. Mnogo jih je bilo takrat, ki so pričakovali Mesijo kot mogočnega kralja, nad Jezusom, revnim možem iz Nazareta, pa so se spotikali in ga zavrgli tudi zato, ker jim ni bil všeč njegov nauk o zatajevanju samega sebe. Mnogo jih je tudi dandanes, ki Jezusa zametajo in njegov nauk in ki nočejo poznati druge vere kakor le svojo, ki je postavljena na podlago poželenja oči, poželenja mesa in napuha življenja.

2. Mnogo jih je bilo ob Janezovem času, ki so se ponašali s svojo pravičnostjo — spomnite se farizeja v tempeljni — in so se hudovali nad ostrimi besedami Jezusa, s katerimi je njihovo pravičnost imenoval hinavščino.

Mnogo jih je tudi dandanes, ki hočejo biti na svoj način poštenjaki, kar pa niso pred Bogom, ampak le pred svetom, ki dostikrat laž hvali in krivico zagovarja, opravičuje. Učenca sta potoma videla in slišala ne samo o Jezusovih čudežnih delih, ampak tudi, kako se farizeji spotikajo nad njim, kako mu nasprotujejo. Tudi na to dejstvo ju je hotel Jezus opozoriti, ko je rekel: »Blagor mu, kateri se nad menoj ne bo pohujšal.« Janezu naj povesta, kaj sta slišala in videla, toda: v dokaz, da je revni Jezus iz Nazareta Mesija, naj jima služi le to, kar sta videla njega storiti ali slišala, da je res on storil, ne pa kar ljudje — farizeji — o njem sicer govore. Lahko rečemo, da je pri tem imel v mislih tudi to, nad čimer so se ljudje pozneje spotikali, nad Judom izdajalcem, nad Petrom, ki je Gospoda zatajil, in nad čimer se ljudje še dandanes spotikajo, namreč nad marsikaterimi ne vrednimi udi sv. Cerkve, njenimi služabniki. To še ni nič čudnega, nič napačnega. — Ali to bi bilo čudno, to bi bilo napačno, ako bi kdo zaradi izdaje Judeža ali zatajitve Petra hotel Jezusa samega delati krivega. Tega seveda nihče ne stori, ker bi bilo nespametno. Toda ravnotako nespametno je zato Cerkev dolžiti, njej pripisovati, kar store njeni udje, njeni služabniki slabega. Vsi grehi so človeški grehi, Cerkev pa je Kristus sam »posvetil in očistil...«, katera nima madeža, ne grbe, ali kaj drugega takega, temveč je sveta in neomadeževana« (Efež. 5. 26, 27).

II. Da je Janez Krstnik svoja učenca poslal vprašat Jezusa, je-li je on Mesija, bi bilo ljudstvo lahko napačno umelo, kakor da bi bil Janez slednjič sam začel dvomiti nad tem. Zato se Jezus sam zavzame zanj in dokaže, da pri Janezovem vsem znanem trdnem značaju kaj takega ni mogoče (Krizost.).

Vendar reči moramo, da to ni bil edini namen Jezusovih nadaljnjih besed. Ne samo obrambo in hvalo Janeza vsebujejo,

ampak so obrnjene naravnost zoper ljudstvo kot graja. Koga ste šli gledat? — trst od vetra majen? — omahljivega, mehkužnega človeka? Ne, temveč preroka ste častili v Janezu. In vendar ste kakor trmoglavi otroci; veste, da je Janez s prstom pokazal na Mesijo, vendar mu niste verjeli in mene nočete imeti za Mesijo.

Pa poglejmo posamezne evangelijske stavke.

Ko sta pa učenca odšla, je Jezus začel množicam govoriti o Janezu: Koga ste šli v puščavo gledat? trst, ki ga veter maje?

Po lastni izkušnji je ljudstvo vedelo, da Janez ni bil »trst«, omahljiv človek. Vsakemu je povedal, kar mu je šlo. Neustraheno je nastopal kot opominjevalec k pokori, ker »nebeško kraljestvo se je približalo«. V obraz je povedal farizejem in saducejem, da »so gadja zalega, da jim je sekira že na korenino nastavljena, da so drevo, ki ne rodi dobrega sadú, ki bo v ogenj vrženo«.

Javni oblasti je na tozadevno vprašanje odgovoril, da sicer ni ne Kristus, ne Elija, ne Jeremija, da pa za svoj krst ne potrebuje njenega dovoljenja, ker ga ima od drugod. Cestničarje je oštel, da ljudi preveč odirajo, vojake pa, da so surovi in nasilni. Visokim in nizkim je vest izpraševal in jim resnico povedal, bal se ni nikočar, še kralja ne. Kajneda, to ni bil trst, ki ga vsak veter maje, to ni bil mož, ki bi bil izpreminjal svoja načela, svoje nazore pri vsaki priliki, kakor bi mu bilo bolj kazalo, torej sv. Janez tudi ni patron tistih mož dandanes, ki so v cerkvi in doma kristjani, javno pa in n. pr. na volišču vse kaj drugega. S sv. Janezom bi seveda ne šli v ječo za svoje prepričanje, ker nikakega nimajo.

»Ali koga ste šli gledat? Človeka, v mehko oblečenega?« Z lastnimi očmi se je moglo ljudstvo prepričati, da Janez ni kak mehkužni sanjač: rašovna iz kamelnih dlak, pa kobilice v jed ter bivanje v puščavi niso znamenja mehkužnosti, ampak zatajevanja samega sebe, ostre pokore po zgledu starih prerokov. Zato je ljudstvo vkup drlo, da bi videlo in slišalo moža preroka. Pa kljub Janezovi zgovornosti v besedah in v dejanju, s katero je ljudi opominjal k pokori, jih je vendar mnogo prišlo in odšlo brez izpreobrnjenja. Ni jim bilo všeč, da je Krstnik tako gromel zoper mehkužno življenje: čemu smo na svetu, so si mislili, ali ne zato, da uživamo, kar nam svet ponuja? Saj je po smrti vsega konec. Tako so mislili in ravnali saduceji, ki so tajili posmrtno življenje. — Gospod Zveličar jih je pozneje enkrat osramotil s tem njihovim naukom vpricho veliko zbranega ljudstva: opozoril jih je na Mozesa, kateremu je rekel Bog: »Jaz sem Bog Abrahamov in Bog Izakov in Bog Jakobov. Bog pa je Bog živih, ne pa mrtvih.« Torej Abraham, Izak, Jakob še žive, dasiravno so umrli, žive posmrtno življenje. — Takih saducejev tudi dandanes ne manjka.

Če že vsi ne pravijo: po smrti je vsega konec, pa žive tako, kakor bi se s smrtjo res vse končalo. — Takim je Janez, v raševino oblečen in kobilce jedoč, nespamet, t. j. nauk sv. katoliške vere o zatajevanju samega sebe, nauk o zmernosti pri uživanju, o stanu primerni dostojnosti v obleki, nauk o zdržnosti v petkih, o postu v postnih dneh, če ne nespamet, vsaj skrajnja nadležnost, ki se je znebe, če je le količkaj mogoče.

»Ali koga ste šli gledat? preroka? Prav, povem vam, več kot preroka.«

Žalostno stanje izvoljenega ljudstva je bilo žalostna podoba zapuščenosti od Boga. Minulo je že par stoletij, odkar je Bog zadnjič govoril ljudstvu po prerokih. Razkosano je bilo v razne stranke, ki so nasprotovale druga drugi. Judovski veliki duhovnik je bil saducej, brezverec, za denar se je kupovala velikoduhovniška čast pri Rimljanih, nevernikih, gospodarju dežele. Sad farizejskih nauk je bila skrajnja nevednost v verskih rečeh, popolnoma napačni pojmi o prihodnjem Mesiju in splošno prepričanje, da bo Mesija posveten kralj, ki bo judovsko deželo oprostil rimljanskega gospodstva.

Ker je Janez Krstnik samega sebe imenoval »glas vpijočega v puščavi, pripravite pota Gospodu itd.«, prerok Izaija pa je iste besede rabil pri napovedovanju rešenja Judov iz babilonske sužnosti, zato je ljudstvo hitelo k Janezu, misleč, da je on napovedovalec Mesije, kakršnega so si oni želeli. — Zato pravi Jezus: »Koga ste šli gledat? preroka?« Da, prerok je, da, še več kot prerok: napovedovalec je Mesije, po besedah Malahije: »Glej, jaz pošljem svojega angela (poslanca) pred tvojim obličjem, ki bo pred teboj tvoj pot pripravljal.« Torej je bil Janez res več kot prerok; prvič, ker je bil sam preroško napovedan od Malahije, in drugič, ker je s prstom kazal na Mesijo. — Kar so drugi preroki le v duhu videli in potem napovedali, to je Janez videl s telesnimi očmi in pričal, s prstom kazaje na Jezusa kot obljubljenega Odrešenika.

Ljudstvo je torej Janeza imelo za preroka, toda — ubogalo ga ni. Igralo se je samo, kakor otroci, z njegovo lučjo (Jan. 5, 35), ko se ga je naveličalo, ga je završlo kot igračo. Ni čuda, da jih pripravljalec pota ni mogel pripeljati h Gospodu, da to ljudstvo nebeškega kraljestva ni nase potegnilo (Jan. 5, 12).

Predragi, hočete li tudi iz tega imeti nauk o današnjih časih? Koga hodite gledat tu sem v cerkev? preroka, angela, poslanca, človeka, duhovnika? Več kot preroka, človeka: Boga samega v presv. zakramentu. Koga hodite poslušat v cerkev? človeka, preroka? Več kot človeka, preroka: Kristuša, ki govori na tem svetem kraju, po besedah sv. evangelija: »Kdor vas posluša, mene poslušal.« »Niste namreč vi, ki govorite, ampak Duh vašega Očeta je, ki v vas govori.« (Mat. 10, 20.)

Če pa Boga gledamo v sveti hostiji, če Boga poslušamo v cerkvi, kako je to, da jih tako malo hodi po poti Gospodovi, da jih je tako malo, ki si prizadevajo, nebeško kraljestvo nase potegniti? So li drugi gluhi, s svojimi ušesi ne slišijo, so li svoje oči zaprli, da bi kje z očmi ne videli, z ušesi slišali in se izpreobrnili? Je-li jih je velika večina podobna trstu, ki ga veter maje, da se enkrat priklanajo Bogu, drugikrat Belialu, da hočejo obema služiti, kar pa ni mogoče? Je-li se mehkužno oblačijo in zato jim je zoprno življenje pokore in zatajevanja?

Upajmo, da jih bo letošnji advent veliko pripravilo pot Gospodu in ravne storilo njegove steze ter videlo zveličanje božje v vrednem prejetju sv. zakramentov. »Bog upanja pa naj vas napolni z vsem veseljem in mirom v verovanju, da obogatite v upanju in moči Sv. Duha« (Rim. 15, 13). Amen.

P. Jeronim Knoblehar.

Praznik Marijinega brezmadežnega spočetja.

Stan greha je gnusoben in škodljiv.

Češčena, milosti polna.
Luk. 1, 28.

Visoko skrivnost praznujemo danes: skrivnost brezmadežnega spočetja Device Marije. Marija, katero je Bog od vekomaj izvolil, da postane mati Odrešenikova, je bila popolnoma brez madeža izvirnega greha spočeta. Zakaj Sin božji, kot Bog popolnoma enak nebeškemu Očetu, pač ni mogel biti rojen od stvari božje, katera bi bila kdaj omadeževana le od najmanjšega greha. Ravno zato pa, ker je Marija mati božja, uči sv. Cerkev o njej, da je bila s posebno milostjo božjo po zasluženju Jezusa Kristusa brez madeža izvirnega greha spočeta. Tako je torej Marija v svojem brezmadežnem spočetju visoko vzvišena nad vse, tudi najsvetejše služabnike božje. Ker nam pa ta prednost Marijina živo predočuje, kako zelo Bog sovraži greh, kajti najmanjši greh na Mariji bi bil zadoščal, da bi Sin božji ne bil rojen iz nje, lahko iz tega spoznamo, kako gnusoben v očeh božjih je greh, zlasti smrtni greh, in kako škodljiv nam je. Današnji praznik nam mora torej zbuditi resnični stud nad grehom in trdni sklep, varovati se ga, posebno smrtnega. V tem sklepu nas pa predvsem potrjujeta dve točki, namreč premišljevanje, da je stan smrtnega greha za kristjana 1. jako gnusoben in 2. zelo škodljiv stan.

Kraljica, brez madeža izvirnega greha spočeta, daj, da to prav spoznamo v tvojo čast in svoj prid!

I. Stan smrtnega greha je prvič, pravim, silno ostuden in gnusoben stan za slehernega vernika. Sv. Izidor piše: »Nič ostudnejšega si ne moremo misliti ali predstavljati kakor greh,« in njemu pritrjujejo vsi sveti učeniki. Nesnaga in blato sta gotovo nekaj nečednega, grdega; toda grši od njiju je greh. Zato pravi sv. Ambrozij: »Greh je pravo blato, katero onesnaži tiste, ki se mu bližajo.« Gobe in rak sta gnusobni bolezni; pa gnusobnejši od njiju je greh. Zaraditega piše duhoviti kardinal Hugo: »Greh razjeda kakor rak ter pahne dušo in telo v pekel.«

Kar nam pa pripovedujejo sv. učeniki o gnusobi greha, o tem nam priča tudi sv. pismo. Prerok Izaija zdihuje nad pregrešnim ljudstvom izraelskim in mu v podobi bolnega telesa kaže, kako grde so njih duše vsled greha. Takole piše: »Od podplatov do temena ni nič zdravega na njem; rana in podplutba in otekline ni ne obvezana, ne z zdravilom zdravljena, ne z oljem omečena« (Iz. 1, 6).

Vidite, predragi v Kristusu, tako gnusoben je greh. Če bi bilo mogoče pogledati s telesnimi očmi dušo, ki se je omadeževala s smrtnim grehom, kaj bi pač videli? Videli bi jo vso gnilo, razjedeno, razmesarjeno, razkosano. Takoj po grehu je razum zaslepljen, volja oslABLJENA, domišljija okužena, milost božja, vsled katere je bila duša Boгу draga in prijetna, izgubljena. Po smrtnem grehu je postala duša peklenska pošast in gnusoben izvržek pred Bogom. O, kristjan, ko bi ti bilo dano, da bi vse to videl, kako bi se sramoval sam pred seboj in kako nemudoma bi klical s spokornim kraljem poln kesanja: »Gospod, operi me moje krivice in očisti me moje pregrehe« (Ps. 50, 4).

Nadalje! Izmed vseh reči na celem svetu, katere so sploh ustvarjene, ne sovraži Bog nobene, zakaj sv. pismo pravi: »Nič ne sovražiš, kar si ustvaril« (Modr. 11, 25). Toda, preljubi kristjani, nekaj pa Bog vendarle sovraži. Kaj neki? Grešnika zavoljo njegovih grehov. To razvidimo iz 5. psalma (v. 7.), kjer je zapisano: »Sovražiš vse, ki hudo delajo.« O, kolika gnusoba mora torej biti greh v božjih očeh! Bodi bogat, o kristjan, bodi mogočen, bodi učen, bodi lep, bodi najpopolnejši človek na zemlji, imej vse le mogoče prednosti in darove narave in sreče; ako pa pri vsem tem živiš v grehu, si Boгу zoprn. Kakor zelo te Bog ljubi, če si v milosti božji, tako zelo te sovraži, če si v smrtnem grehu.

Pa, o grešnik, — kako zaslepljen si pač — ti edino ne sovražiš ostudnega greha? V stanu smrtnega greha živiš in si miren? Kako ti je to kot vernemu kristjanu mogoče? V svoji predrznosti se upaš celo iti v hišo neskončno svetega in pravičnega Boga, udeleževati se daritve sv. maše, dvigati svoje pregrešne oči in roke k vsemogočnemu Boгу! Ali ne veš, da si gnusoba v njegovih očeh? Kaka slepota! O, kristjan, hiti, hiti

se spravit z Bogom, da zopet zadobiš njegovo milost in postaneš njemu prijeten otrok!

II. Stan smrtnega greha, predragi v Gospodu, pa ni le najostudnejši stan, ampak je vrhtega tudi najškodljivejši stan za kristjana. Ne moremo si misliti večje škode, večje izgube, nego je ona, ki jo nam provzroči smrtni greh. Ta greh nas ne oropa časnih, naravnih, posvetnih, minljivih zakladov, ampak večnih, nadnaravnih, nebeških, neminljivih in neprecenljivih.

Prva škoda, katero ti napravi, o kristjan, smrtni greh, je, da je vse dobro, kar si storil preje v celem življenju, s tem grehom za večnost na mah izgubljeno. Bog sam pravi pri preroku Ecehijelu: »Ako se pravični obrne od svoje pravice in počenja hudobijo . . ., bodo vsa njegova pravična dela pozabljena . . ., v krivici, katero je delal, bo umrl« (Ec. 18, 24, 26). O, neizmerna izguba! Če bi se bil, o kristjan, preje še tako postil, še toliko miloščine dajal, še tako goreče molil, dà, celo če bi bil čudeže delal; takoj, ko smrtni greh storiš, je vse to pri Bogu pozabljeno in zate izgubljeno. Ne dvomi, kristjan, o resnici te trditve, Bog sam to govori, kakor si slišal. Izpreobni se, izpreobni, da dobra dela zopet ožive in postanejo zaslužna!

Druga škoda, katero trpiš, če si se smrtno pregrešil, je pa ta, da je vse, kar sedaj v stanu smrtnega greha storiš, pred Bogom kakor mrtvo in zato brez večnega zasluženja in plačila. Ali ni to še večja škoda nego prva? Slušaj, kako je Bogu vse zoprno, karkoli v grešnem stanu izvršiš! Ko je izraelsko ljudstvo, katero je za časa preroka Izaije živelo v grehih, Bogu kljub temu še vedno darovalo in ga častilo, je on sam tako dejal: »Odslej mi ne nosite nič več praznega daru; vaše kadilo mi je gnusoba . . ., četudi svoje roke stegate, vendar od vas obračam svoje oči in četudi pomnožujete molitve, vas vendar ne bom uslišal . . ., očistite se . . ., nehajte napačno počenjati . . ., potem pridite« (Iz. 13, 15, 16, 18). Ali vidiš, dragi kristjan, kako se vse Bogu stedi, karkoli, dasi dobrega, v stanu smrtnega greha storiš? Da torej ne boš imel take velikanske izgube, da bodo marveč tvoja dobra dela zaslužna pred Bogom, zapusti, o grešnik, svoj grešni stan in se resnično izpreobni!

Premisli k sklepu, dragi vernik, ki živiš v grehu, docela ostudnost in škodljivost svojega stanu! Obžaluj svojo zaslepljenost in objokuj svojo kaznivo lahkomišljenost, da si toliko časa tako brezskrbno v tako žalostnem in pogubnem stanu živel! Zateci se k Mariji, zlasti danes, ko obhajamo njeno brezmadežno spočetje, saj veš, da je ona pribežališče grešnikov! Ravnaj se po opominu Sirahovem, ki svari, rekoč: »Beži pred grehi kakor pred kačo!« (Sir. 21, 2.)

Ako se boš prizadeval v milosti božji živeti, smeš zaupno pričakovati, da ti bo Marija, kraljica brez madeža izvirnega greha spočeta, izprosila po tem revnem življenju večno kraljestvo svetih nebes. Amen.

Po P. R. Graserju O. S. B.: K. Čik.

Tretja adventna nedelja.

Jezus, sredi med nami, nepoznan in neljubljen.

Sredi med vami stoji, ki ga vi ne poznate. Jan. 1, 26.

Sveta Cerkev nam v današnjem berilu ponovno kliče z besedami sv. Pavla: »Veselite se!« Zakaj naj se veselimo s sveto Cerkvijo? Zato, ker je po nadaljnjih besedah današnjega lista Gospod blizu, blizu po veličastnem prazniku svojega rojstva, blizu tudi po zakramentu sv. Rešnjega Telesa. Torej: »Veselite se v Gospodu; še pravim: Veselite se« — prihoda Gospodovega na zemljo, prihoda njegovega na naše oltarje, prihoda Jezusovega v naše srce pri sv. obhajilu!

Ob tem duhovnem veselju pa mi žalost lega na srce, ko se spomnim besedi sv. Janeza Krstnika v današnjem evangeliju: »Sredi med vami stoji, ki ga vi ne poznate. On je, kateri za menoj pride, kateri je bil pred menoj, kateremu jaz nisem vreden jermenov odvezati od njegovih čevljev.« Dâ, Jezus je sredi med nami, pa mnogi ga ne poznajo dosti, Jezus je sredi med nami, pa mnogi ga ne ljubijo dovolj. In te vam hočem danes pokazati.

I. Dan na dan izrekamo v angelovem češčenju pri tretjem odstavku: »In Beseda je meso postala in med nami prebivala.« Druga božja oseba, ki se v sv. pismu imenuje tudi »Beseda«, se je učlovečila, je prebivala na zemlji, se je poveljučana vzdignila v nebesa pa prebiva tudi med nami in ostane z nami do konca sveta v podobi posvečenega kruha. In verska resnica je, da je Jezus Kristus v presv. zakramentu zares, resnično in bistveno pričujoč kakor Bog in človek, z dušo in s telesom, s krvjo in z mesom. Tako pravi sv. pismo, tako uči tridentinski cerkveni zbor, tako veruje cela katoliška Cerkev blizu devetnajststo let. Bog je torej sredi med nami, dobri pastir biva med svojimi ovčicami po svoji neskončni modrosti in ljubezni. Ta resnica je med vsemi, ki jih verujemo, najbolj tolažilna in osrečilna, ta resnica more zemljo izpremeniti v nebesa in vse ljudi v ravno toliko angelov.

Pa poprašajmo se, v kakšno razmerje se mi postavljamo s to resnico in kako si jo obračamo v korist? Poprašajmo se, ali kažemo v življenju, da jo dobro poznamo?

1. Jezus Kristus je sredi med nami, on pravi, živi Bog, pred katerim se imajo pripogibati vsa kolena in pred katerim angeli ležé na svojih obrazih. On je, kakor govori psalmist preroško, »naš Bog« (ps. 94.), ker nas odlikuje pred vsemi stvarmi, ker si je privzel našo naravo ter si je na zemlji postavil svoj prestol. Vsled tega bi morali delati isto, kar angeli, morali bi ga neprenehoma moliti ter se mu poklanjati. Toda koliko jih je, ki ga pridejo semkaj obiskat in molit med tednom, koliko, ki se vsaj ob nedeljah in praznikih pomudé nekoliko dalje pri svojem Bogu v cerkvi? Prihajajo med tednom, pomudé se ob nedeljah nekateri, pa večjidel vedno eni in isti. Čez 2000 šteje župnija ovčic, pa le nekatere se pomudé večkrat in nekoliko dalje tu pri dobrem pastirju. Kje so pa drugi mnogoteri?

Napove se skupna molitvena ura za moške enkrat v mesecu, pa moli le manjšina mož in mladeničev, večine ali ni v cerkev ali pa zbeži izpred obličja dobrega pastirja venkaj na razgovor in razna, morda tudi pregrešna pota. In kako prazne izgovore imajo nekateri, n. pr.: »Nisem v bratovščino sv. Rešnjega Telesa vpisan.« Najprej je slabo to, da nisi vpisan, potem pa velja oznanitev vsem moškim cele župnije, ne samo udom te bratovščine. Sicer se pa s tisto polurno molitvijo ne zadosti mesečni bratovski dolžnosti, ampak s celourno prvo nedeljo ali pa kak drugi dan v mesecu. Večerno pritrkavanje naznanja, da je naslednji dan celodnevno češčenje v župniji. Toda marsikatero uro ni mnogo žensk, še manj moških k molitvi, seveda tudi ne k sv. obhajilu tisto sveto jutro, ko je Jezus pripravljen odpreti svoje nebeške zaklade vsaki duši, ki se mu skesana približa. A mnogi gredo po svojih vsakdanjih opravkih, kakor bi imela duša na zemlji in ne nad zemljo večni obstanek. Isto velja ozir popoldanske službe božje ob nedeljah in praznikih, ko se dá vselej blagoslov z Najsvetejšim. Koliko jih je, ki jih noge ne neso v cerkev k Jezusu, ampak nekateri ostanejo brez posebne potrebe doma in četudi imajo blizu v cerkev, drugi gredo po krčmah, tretji po kupčiji, četrti po igriščih, peti v gozd, po polju itd., kakor bi se branili božjega blagoslova. Glejte, Jezus sredi med nami, pa mnogi ga nočejo poznati ali ne dovolj poznati, da bi se mu radi približali.

2. Jezus Kristus je zares pri nas in prebiva sredi med nami. On je kralj veličastva, kateremu vse živi in služi v nebesih in na zemlji. Angeli in nadangeli, kerubi in serafi, vsi svetniki in izvoljenci božji ga molijo in hvalijo neprenehoma. »Njegovo veličastvo pokriva nebesa, in njegove hvale je polna zemlja« (Hab. 3, 3). Nobenega trenutka ni, ki bi ne hvalil in ne slavil Boga, nobene stvarce na celem svetu, ki bi mu ne služila. Taisto bi morali storiti tudi mi. Morali bi Jezusa v najsvetejšem zakramentu brez prenehanja hvaliti, vse dni svojega življenja slaviti in mu služiti iz vseh moči, kakor njegovi

izvoljenci v nebesih. Saj nismo manj srečni, kakor zveličani v nebesih, ker med nami je isti Bog, na naše oltarje prihaja sam Sin božji pri povzdigovanju. Toda kako cenijo mnogi kristjani to neizrečeno srečo?

Odzvonilo je vkupaj, številne sveče se prižgó, nedeljska ali praznična sveta maša se ima pričeti, nekrvava daritev nove zaveze, pri kateri se Jezus Kristus daruje svojemu nebeškemu Očetu v spravo za naše grehe. Pa marsikdo se toliko časa obotavlja doma, da zamudi začetek ali celó del sv. maše, mlajši postavajo tako dolgo zunaj, da mudé božjo službo in motijo druge vernike s svojim ropotom. Taki pridejo zadnji noter, če sploh vsi pridejo in ne ostanejo kje zunaj, in gredo prvi iz cerkve.

Spet vabi zvon prvi petek v mesecu k sv. maši, ki se daruje pred izpostavljenim Najsvetejšim, a izmed eneža, dveh tisočev vernikov ne pride jih niti desetina. In spet so tu večjidel eni in isti. Oglasi se adventni zvon ali napoči zora majniškega jutra, pa pridejo spet večinoma eni in isti bogoljubni župljani. Več ali manj jih je, ki se za Jezusa ne zmenijo, ki mu nočejo služiti, akoravno je on, njihov Bog, poprej ljudem služil 33 let in je sedaj njegovo največje »veselje bivati s človeškimi otroki« (8, 31). Vprašam, ali mar takim zanikarnejem zavoljo zamude dobrega ne bo treba dajati odgovora?

3. Jezus Kristus biva med nami, on najsvetejši, najpopolnejši, pred katerim je najmanjši greh neizrečeno zlo. Zato on greh na vso moč sovraži in kaznuje. In ker prebiva med nami neskončno sveti in pravični Bog, zato bi ne smelo biti med nami nobenega greha. Cel svet bi moral biti zgolj nebesa, pravi raj, napolnjen z nebeškimi, angelom enakimi ljudmi. Saj nas od bivališča našega Boga loči samo nekaj korakov, nekaj minut pota, od njega, kateri govori po sv. pismu: »Bodite sveti, ker sem jaz svet, Gospod, vaš Bog!« (III. Moz. 19, 2.) — Od njega, kateri je rekel: »Bodite popolni, kakor je vaš Oče nebeški popoln« (Mat. 5, 48). In apostol njegov nas opominja: »To je volja božja, vaše posvečenje« (I. Tes. 4, 3). Glejte, »da boste brez graje in preprosti otroci božji, nesvarljivi sredi hudobnega in spačenega rodu, med katerim svetite kakor luči na svetu« (Fil. 2, 15). O, pa žalibog, da se godi ravno narobe. O tem pričajo nešteti poglavitni in tuji grehi, neštevilni prestopki božjih in cerkvenih zapovedi. Posebej omenim samo nekaj ozir cerkve.

Neskončno sveti Bog biva med nami, naš prihodnji Sodnik je tukaj v tabernakeljnu, na oltarju. Pa koliko jih je, ki to čisto prezró! Zato hodijo mimo cerkvâ, ne da bi se zmenili zanj. Če pridejo v cerkev, vidi se mnogim kakor bi prišli v gledališče, ne molit, ampak zijat, le petje poslušat, morda celó zaradi drugega spola. Veliko jih je, ki prihajajo iz navade, ne

iz dušne potrebe in pobožnih želj. Mladi razposajenci se predrznejo v hiši božji risati po zidu, na cerkveni opravi delati škodo, pogovarjajo se, smejajo, dregajo, skozi okna gledajo. Nekateri nimajo ne mašne knjižice, ne rožnega venca, imajo pa trda, neupogljiva kolena celó pred pravim živim Bogom. Vprašam, odkod vse to? Odtod, ker Jezusa Kristusa nočejo poznati. Poslušajte temu nasproten zgled.

Gori ob Renu in deloma tudi na Vestfalskem, kjer dela v premoškopih tudi več Slovencev in Hrvatov, zeló časte blaženega Hermana Jožefa. Rojen je bil v Kolinu v 12. stoletju. Njegovo življenje je življenje nedolžnosti. Pot v šolo ga je vodila mimo cerkve, in nikoli ni opustil, da bi ne vstopil za nekaj časa. Tam je božjemu Detetu v najsvetejšem zakramentu potožil vse svoje trpljenje, kakor je vedel in znal. Pozdravil ga je vselej tako-le: »Hvaljen bodi Jezus Kristus v presvetem zakramentu, pozdravljena ti, prečista Devica! Jaz vaju ljubim, blagoslovita me!« Za slovo pa je rekel: »Rad bi pač še dalje ostal pri tebi in tvoji Materi, o moj Jezus, toda moram v šolo. Blagoslovita me na pot in ne pozabita me, dokler se ne vrnem!« Glejte otroško in živo vero! In ta je, ki človeka osrečuje in zadovoljuje.

Jaz pa moram žalibog trditi, da Jezus Kristus stoji sredi med nami, in mnogi odrasli ga ne poznajo dovolj, pa ga tudi dosti ne ljubijo. O tem v drugem delu nekaj pojasnila in poduka.

II. Po pravici moramo reči, da bi bilo pač dovolj sreče za človeštvo, ako bi Jezus samo prebival resnično, osebno na zemlji. Toda njegovemu božjemu Srcu to ni bilo dovolj. Jezusovo presv. Srce je namreč tako velikodušno, tako »dobrote in ljubezni polno«, da želi še več; hoče namreč ne samo bivati med nami, ampak tudi v nas. On je nebeški ženin naših duš in se hoče z njimi najtesneje združiti. On je pravi nebeški kruh in nas hoče nasitovati s svojim mesom in s svojo krvjo. On je večno življenje, in nam hoče to življenje podeliti, da bi nas osrečil za vse veke na duši in telesu.

Kako je to mogoče? Pač ne drugače kakor s svetim obhajilom. Iz tega namena je zlasti še postavil ta zakrament. To je največji vseh čudežev, ker povzdigne človeka nad angele in stori, da postane človek deležen božje narave. To je višek, je premoč božje ljubezni. Pa ocenite to ponizanje Sina božjega do človeka, če morete! Zavoljo tolike sreče bi nas mogli angeli zavidati. Nebesa strmé nad človekom, ki se bliža angelski mizi, da bi prejel pravega živega Boga v svoje srce, da bi pomočil svoj jezik v kri božjega Jagnjeta, da bi sprejel vase večno življenje, kakor moli mašnik, deleč sveto obhajilo: »Telo Gospoda našega Jezusa Kristusa ohrani tvojo dušo za večno življenje. Amen!« Pa spet moram reči, da govori duhovnik te besede zlasti med tednom skoraj vedno bolj enim

in istim. »Kje pa je onih devet?« (Luk. 17, 17.) Kje pa je onih dvajset, petdeset, sto in več?

1. O kako bi morali vsi hrepeneti po tem neprecenljivem božjem daru, po tolikem vidnem dokazu božje ljubezni! S kakšnimi mislimi in čuvstvi bi morali sprejeti tistega, ki je zgolj svetost, zgolj lepota, zgolj dobrotà? Ali ne bo vsak gledal, da bo čist kakor angel, goreč kakor kerub, pobožen kakor seraf, ponižen kakor Devica nazareška? Tako bi moralo biti zaradi najsvetejšega zakramenta, tako zasluži Jezus, ki je ves naš blagor.

Toda kdo se tako pripravlja na sveto obhajilo? Kdo goji samo pobožne misli in želje pred svetim obhajilom? Kateri človek se dovolj ponižuje pred svojim Bogom? Kdo ima toliko ljubezen božjo v sebi, da bi rajše umrl, kakor Boga razžalil? Kdo ima toliko ljubezni do bližnjega, da bi se z njim spravil popolnoma, mu iz srca odpustil brez vsake jeze in maščevalne misli? Kdo se božji volji popolnoma prepusti, kdo daruje Bogu celo svoje srce? Kaj malo je takih obhajancev, zato tudi kaj malo pravega sadu sv. obhajila. Po enem samem svetem obhajilu bi mogel človek postati popoln in svet, kakor pišejo pobožni možje, pa ne doseže še po sto svetih obhajilih znatne krščanske popolnosti.

Marsikdo pristopi k mizi Gospodovi brez žive vere v Jezusa v presvetem zakramentu, pristopi raztresen, ne pomisli resno, kdo je tisti, ki ga hoče prejeti. Poln napak in grešnih navad se približa angelski mizi in brez odločne volje, jih opustiti, gre od nje. Čez dan se nič več ne spomni, kje je bil zjutraj in koga je prejel, še manj, da bi začel spovedne sklepe dejansko izvrševati. Mlačen, hladen, lahkomiseln je, kakor pred svetim obhajilom, tako po svetem obhajilu. Manjka ljubezni, manjka vneme.

O tistih, ki ga prav poredkoma ali celó komaj enkrat v letu prejmo, danes ne izgubim nobene besede, razen Jezusove: »Resnično, resnično vam povem: Ako ne boste jedli mesa Sinu človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi« (Jan. 6, 54).

2. Ko je blaženi Henrik Suzo prejel nekikrat sveto obhajilo, želel je videti Jezusa Kristusa v svojem srcu. Prosil je Jezusa te izredne milosti in Kristus Gospod mu jo je podelil. Njegovo telo je postalo prozorno kakor kristal, in ravno tako svetlo in prozorno tudi njegovo srce. Henrik je pogledal noter in se je precej nato zamaknil; zagledal je svojo dušo v podobi malega, ljubkega otročička, in Jezusa kot sladkoprijaznega dečka, ki otročička ljubeče drži v svojih rokah. Oba sta bila neizrečeno ljubezniva in prelepe podobe.

Četudi je bila vse to samo prikazen, moremo vendar iz tega sklepati na resničnost in se učiti iz tega, da za človeka ne more biti nič dražjega kakor sveto obhajilo. Zato so tudi tre-

nutki po svetem obhajilu najdragocenejši celega življenja. To so, pravi sv. cerkveni učenik Alfonz Ligorij, božji trenutki, trenutki, polni nebeške blaženosti. Tedaj prebiva Bog osebno v nas, zato je takrat človeško srce kakor nekak raj z bogatim studentem božjih milosti. Tedaj je v duši božje življenje. Sveti angeli se temu čudijo, vsa nebesa strmé, ali naj samo človek ostane mrzel? In zares, prvo, kar bi morali storiti po sv. obhajilu, je strmenje: »Bog v meni, Bog z menoj, Bog ves moj! Kdo si ti, in kdo sem jaz?« Nato pa, ljubi kristjan, ponižno moli svojega Boga in ga zahvali za neizrečeno milost, da se je ponižal k tebi priti. V ta namen moli kaj iz primerne knjige, ako sicer ne znaš kaj več moliti. Samo brez zahvale ne zbeži kar iz cerkve! S tem bi si preveč škodoval. Pri tem se daruj Jezusu popolnoma in prosi ga raznih milosti, zlasti stanovitnosti v dobrem do konca in srečne zadnje ure. Bog, ki se ti je vsega dal, ti ne bo tudi ničesar odrekel. Samo glej, da rose nebeških milosti ne zamudiš, da čas po sv. obhajilu prav porabiš. Sv. Alojzij se je tri dni po sv. obhajilu zahvaljeval, kakor se je tri dni pripravljaval vsak teden za prejem svojega Gospoda in Boga, prepričan, da hoče biti Jezus naš prijatelj in naš brat, naš ženin in naš oče, naš pastir in naš kralj, naša luč in naše življenje, naša moč, naša tolažba, naše veselje, naše zavetje, naš Odrešenik in Zveličar, naše vse.

Predragi v Gospodu! Beseda sv. Janeza Krstnika, izgovorjena Judom, naj nam nikdar ne velja: »Sredi med vami stoji, ki ga vi ne poznate.« Mi poznamo in spoznajmo Jezusa, mi ljubimo Jezusa iz vsega svojega srca. To bo naša časna sreča in veselje, to bo naša večno plačilo po zagotovilu sv. Pavla: »Okoli ni videlo, uho ni slišalo in v srce človekovo ni prišlo, kar je Bog pripravil tistim, ki ga ljubijo« (I. Kor. 2, 9). Amen. Val. Bernik.

Četrta adventna nedelja.

Sv. maša — vir vseh milosti.

XV. Sveta maša — spravna daritev.

Sveta maša je podobna zlatemu mostu, ki veže nebo z zemljo. Raz oltar se neprestano dvigajo kot lepodišeče kadilo slavospevi in hvalnice tja proti božjemu prestolu; iz nebes pa rosi doli na človeštvo milost in usmiljenje. »Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji!« (Luk. 2.) Ta sladka angelska pesem, ki se je prvokrat oglasila v sveti noči na betlehenskem polju, odmeva skozi vsa stoletja ter se na prekrasen način ures-

ničuje pri evharistični daritvi. Kako sveta maša kot najvišja čistilna in zahvalna daritev oznanjuje ter povišuje slavo Boga, našega najvišjega Gospoda in največjega dobrotnika, o tem smo razmišljali v zadnjih dveh govorih. Toda po sveti maši lije poleg drugih neštetih dobrot še posebno neprecenljivi ter tako potrebni »mir« dolí na zmučeno, grešno človeštvo. Odkar se je porodil greh v raju, sloni božje prokletstvo na človeštvu kot težka môra. Grenita mu življenje zavest težke krivde in strah pred maščujočo božjo roko, ter zbujata v srcih hrepenenje po spravi in odpuščanju. »Usmili se me, o Bog, po svojem velikem usmiljenju, in po velikosti svojega usmiljenja izbriši mojo hudobijo.« Tako proseč klic se dvíga iz srca grešnega in skesanega človeka, ki hrepeni osvoboditi se krivde greha ter njegovih težkih nasledkov — časnih in večnih. Naj li zares trešči smrt človeka po mukopolnem življenju še v večno »brezupno temo«? Ali je ni rešitve? Prišla je iz nebes, ker si sam človek ni mogel pomagati. Stopil je božji Sin iz nebeških višin na zemljo in je s svojo smrtjo na križu zadostil božji pravici ter povrnil Bogu čast, ki mu jo je prikrajšal greh; oprostil je človeka prokletstva greha ter spravil razsrjenega Boga s človeštvom — naredil je med njima mir. Sicer je zadostil Kristus s križevo smrtjo za vse grehe človeštva, vendar je on v svoji brezmejni ljubezni ustanovil veliko spravno daritev svete maše, da po njej obnavlja svojo rešnjo smrt ter človeštvu in posameznikom naklanja spravo in odpuščanje grehov. Kdo bi ne občudoval te neskončne božje ljubezni? Premislimo danes sledečo, za nas kaj tolažljivo resnico: 1. Sveta maša je spravna daritev, in sicer 2. za človeški rod sploh kakor tudi 3. za posameznega grešnika.

I. »Vsi smo odpadli kakor listje in naše pregrehe so nas odnesle kakor veter« (Iz. 64). Že po naravi smo »otroci jeze« (Ef. 2). K tej podedovani krivdi pridejo še naši osebni grehi. Je-li se more človek otresti tega težkega bremena ter potolažiti razžaljeno božje Veličanstvo?

Zgodovina nam izpričuje, kako so grešni ljudje obžalovali svojo nepokorščino proti Bogu ter izkušali ublažiti njegov srd ter maščevanje. Prinašali so mu v dar razne poljske pridelke, najboljše živali svojih čred; razlivali so krog oltarjev cele potoke krvi, s katero so želeli izprati svoje zadolženje. Tako n. pr. je daroval že bogoljubni Job za svoje otroke, češ: »Morda so grešili moji sinovi ter sramotili Boga v srcu?« Na božje povelje je tudi Mozes zaukazal Izraelcem mnogovrstne spravne daritve. Toda upravičeno vpraša prerok: »Ali more biti Bog potolažen po tisoč ovnih ter mnogih tisočih tolstih ovac?« (Mih. 6.) In veliki apostol sv. Pavel pravi

naravnost: »Nemogoče je, da bi bil greh izpran po krvi juncev in ovac« (Hebr. 10).

Ker je bil človek tako sam popolnoma nezmožen, da bi zadostil božji pravici, mu je pomagal v svoji preveliki ljubezni Bog sam. »Pokazal nam je Bog svojo ljubezen, ker je Kristus, ko smo bili grešniki, umrl za nas. Ko smo opravičeni po njegovi krvi, smo rešeni od (božje) jeze po njem.« (Rim. 5.) Izvršil je Sin božji spravno daritev na kalvarski višini ter je izlil vso svojo srčno kri za odpuščanje grehov; s tem veličastnim činom ljubezni je raztrgal dolžno pismo, zdobil peklenko moč ter zopet odprl vhod v nebesa. Toda s tem greh še ni izginil raz zemsko površje; »ko bi mi trdili, da nimamo nobenega greha, bi same sebe zapeljevali in resnica bi ne bila v nas« (I. Jan. 1). Ravno zato, ker se greh vsled človeške slabosti in hudobije še vedno ponavlja, hoče Jezus Kristus ostati na naših oltarjih kot vedna spravna daritev. Zares! Koliko tolažbo nam daje zavest, da imamo tako vzvišeno in popolno spravno daritev, »Jezusa Kristusa samega, pravičnega, ki je sprava za naše grehe; toda ne le za naše grehe, temveč za grehe celega sveta« (Jan. 2). Zato pravi sv. tridentinski zbor (v 22. seji): »Sveta maša je zares spravna daritev ter učinkuje, da dosežemo v potrebah usmiljenje in milost, ako se bližamo Bogu z odkritim srcem in pravo vero, s spoštovanjem in svetim strahom, prevzeti kesanja in spokornosti.« In zopet: »Sveta maša se daruje za grehe, kazni, zadoščenja in druge potrebe kristjanov. Gospod je po sveti daritvi potolažen ter deli dobrote ter milost kesanja ter odpuščanja za največje grehe in najstrašnejše hudobije.«

Spravni značaj daritve svete maše odseva jasno in lepo iz: a) besedi Kristusa samega, b) iz mašnega obrednika ter iz izrekov svetih učenicov.

a) Ko je naš Gospod pri zadnji večerji ustanovil daritev svete maše, je rabil pomenljive besede: »To je moje Telo..., bilo je dano za vas. To je moja Kri, ki bo za mnoge prelita v odpuščanje grehov« (Mat. 26). Mašnik kot drugi Kristus izgovori pri vsaki sveti maši ta iste besede, ki učinkujejo ravno tako, kakor so učinkovale pri zadnji večerji. Na oltarju se blesti ter pretaka v kelihu živa kri Kristusova, ki kliče k nebu za spravo in odpuščanje. Zato pravi sv. Avguštin: »V sveti maši se preliva Kristusova kri za naše grehe.« Sv. Janez Zlatousti piše: »Jagnje je zaklano zate; na oltarju teče kri zate; kri, ki je v kelihu, je zajeta iz neomadeževane strani za tvoje očiščenje.«

b) Spravni značaj svete maše nam oznanjuje mašni obred z besedami in mašnikovimi kretnjami. Takoj ob začetku svete maše, moli mašnik globoko sklonjen javno spoved, priznavajoč trikrat svoje zadolženje: moj dolg, moj dolg, moj

največji dolg. Ravno tako spoved ponovi mašni strežaj — zastopnik ljudstva. Nato moli mašnik: »Usmili naj se vas vse-mogočni Bog in po odpuščanju vaših grehov naj vas popelje v večno življenje.« Po usmiljenju kliče devetkratni »Kyrie eleison«. Ko mašnik pri darovanju daruje Bogu hostijo na pateni, moli pomenljive besede: »Sprejmi, sveti Oče, vse-mogočni Bog, ta brezmadežni dar, ki ga prinašam jaz, tvoj nevredni služabnik, tebi, svojemu živemu, pravemu Bogu za svoje neštivilne grehe, napake ter površnosti ter za vse okoli-stoječe.« Ravno pred izpremenjenjem, v tem veličastnem trenutku, prosi mašnik, naj Bog podeli po tej daritvi spravo celi svoji družini (ut placatus accipias) ter mir, naj nas obvaruje pogubljenja ter nas sprejme v nebo. Po povzdigovanju kliče mašnik, zroč na sveto hostijo, trikrat: »Jagnje božje, ki odjem-lješ grehe sveta, usmili se nas . . . daj nam mir.«

Ti in mnogi drugi obredi nam kličejo glasno: Na oltarju živi in se daruje veliki knez mirú, Kristus, da bi nam grešnikom izposloval tako dragoceni mir . . . O, ko bi mogli pogledati v Srce tega Velikega Duhovnika, bi videli, kako plamti v njem ista neugasljiva ljubezen, kot na križu, ter da z isto vnemo pla-čuje naš grešni dolg z zakladom svojega trpljenja, svoje sv. Krvi, svojih solzá, svojih molitev in zdihljajev . . . Vmes pa se mu izvija iz prsi mil, proseč glas pri povzdigovanju: »Oče, odpusti jim . . .« Enako veličasten je sad te molitve in daritve kakor ob krvavi smrti na Golgati. Takrat se je ljudstvo skesano trkalo na prsi ter se spokorno vračalo domu, desni razbojnik je postal svetnik, stotnik je veroval. Tako tudi ob času sv. maše upadeta srd in maščujoča roka Očeta v nebesih, ki ganjen po Sinovi daritvi ponuja grešnemu svetu ter posameznim grešnikom mir in spravo. Zares, oltar je veličasten prestol milosti, h kateremu naj prihaja grešnik z zaupanjem, pa bo dosegel usmiljenje in mir. »Ta velika spravna daritev se bo vršila v cerkvi za grehe do sodnjega dne, potem pa ne več, ker od tega dne ne bo več živel človek, ki bi potreboval odpuščanja gre-hov,« piše sv. Avguštin. Kolika tolažba! Kri Kristu-sova bo tekla v enaki moči, kakor je tekla na križu, za celo človeštvo ter za vsako posamezno dušo tja do sodnjega dne!

II. Sv. maša je spravna daritev za grešni svet. V najlepšem redu se vrste dan in noč ter letni časi; ta vzorni red oznanja Stvarnikovo mogočnost in modrost. Ko pri nas lega večerni mrak na zemljo, se na drugih krajih svita jutran-ja zarja, po drugih deželah pa pripeka opoldansko solnce. Ta naravna postava je koristna, da, naravnost potrebna za časno ohranjenje sveta; omogoči pa obenem sledeče vzvišeno delo-vanje božje milosti: ob vsaki uri, da, skoraj vsak trenutek stoji kak mašnik kje v katoliških deželah ter daruje Bogu neomade-ževano božje Jagnje. Zares, ko bi kri tega nedolžnega Abela

ne klicala po usmiljenju proti nebu vedno in na vseh krajih, bi nas zadela že zdavnaj usoda Sodome in Gomore. Žalosten pogled! Zemlja je preplavljena z deli teme in mesenosti. Z naravnost grozovito rodovitnostjo poganja strupeno zelišče vsepovsodi. Brezverstvo se grozno širi ter kuje svoje črne naklepe proti sv. Cerkvi. Judovski in prostozidarski pisarji in časnikarji obmetavajo božjega Sinu z blatom ter kriče: Križ mora iz šole in družinske sobe. Neštete množice žive kot sovražnice Kristusovega križa, teptajo naravnost sv. Rešnje kri Kristusovo ter služijo ostudni mesenosti ter nečistemu maliku. Se li ne bo zemlja porušila pod težo hudobij? Ali mera grehov ni že prepolna? Ali to Bogu tako sovražno človeštvo že ni dozorelo za strašno sodbo? Kako more neskončno sveto božje oko gledati tako brezbožnost, tako brezsravno življenje? Da Bog ne udari, se mora zahvaliti veliki spravni daritvi, ki se dannadan in ob vsaki uri daruje na tisočih oltarjih »za naše in celega sveta zveličanje«. Bl. Leonard Portomavriški trdi naravnost: »Jaz za svojo osebo verujem, da bi bil svet, ko bi ne bilo sv. maše, že zdavnaj pokončan, ker bi ne mogel nositi peze tolikih pregreh.« In sv. Evherij piše: »Duhovnik je tisti močni steber, ki podpira svet, da se ne podere zaradi ogromne teže pregreh.«

Prerok Daniel je v žalostni prikazni videl nesrečen čas, v katerem bo zaradi grehov odvezeta vsakdanja daritev ter bo opustošeno svetišče. (Daniel 8.) To se bo zgodilo takrat, ko bosta skoraj izginila prava vera in lepo življenje ter bode pravični Bog sklenil pokončati nezvesto človeštvo. Dokler pa se daruje na naših oltarjih božja spravna daritev, se to ne more zgoditi. Ako žuga razsrjeni nebeški Oče svojemu Sinu, kakor je govoril Mozesu v puščavi, gledajoč malikujoče Izraelce: »Pusti me, da se moja jeza razsrdi ter jih pokončam« (II. Moz. 32), se zopet njegov Sin žrtvuje na oltarju — in njegova maščujoča roka omahne. Kristusova Kri kliče brez prestanka glasno in mogočno proti nebu — ne po maščevanju, pač pa po usmiljenju: »Prizanesi, Gospod, prizanesi svojemu ljudstvu in ne srdi se več nad svetom.«

Bogoljubni pisatelji kaj radi primerjajo sv. mašo m a v r i c i, ki jo je Bog po vesoljnem potopu razpel na nebo v znamenje, da noče več pokončati sveta, rekoč: »Ako bom obdal nebo z oblaki, naj se prikaže v oblakih mavrica; videl jo bom ter se spomnil večne zaveze« (I. Moz. 9). Krasna prisposoba! Mavrica pomeni božjega Sinu, ki je sklenil mir med svetom in nebom. Ko zre nebeški Oče roznato kri svojega Sina, lesketajoče se v tisočih kelihih po vesoljni zemski obli, zginejo temni oblaki njegove preteče roke in zopet posijejo svitli žarki njegove ljubezni na grešno človeštvo.

Tako je. Edino trdno s i d r o, zadnja rešilna d e s k a na razburkanem morju življenja za grešno človeštvo je J a g n j e b o ž j e, ki odjemlje grehe sveta. Sv. maša je mogočen s t r e l o -

v od, ki odvaja strelo božje jeze od sveta. Vzemi človeštvu presv. daritev, pa bo razdrto kraljestvo resnice ter pravice, bujno se pa bo razpasla laž in hudobija. Približal bi se pa tudi svetu konec, kajti težka roka božje pravice bi neovirana razdejala svet.

III. Kaj tolažljiva za nas pa je tudi resnica: Sv. maša je daritev sprave za vsakega posameznega grešnika, ki hrepeni biti očiščen grešnega dolga.

»Živim v veri na božjega Sina, ki me je ljubil in je dal samega sebe« (v krvavi daritvi na križu), to mora vsak priznati s sv. Pavlom (Gal. 2). V sv. maši je pa ravno tisti Kristus ter se daruje na nekrvav način. Dušo vsakega človeka torej oživlja isti Kristus, zbuja jo s svojo skrivnostno smrtjo iz groba pregrehe ter ji podeli zopet božjo milost. — Ko je očak Jakob čul, da se mu bliža brat Ezav s 400 možmi, se je zelo bal. Zato je sklenil, da ga bo skušal potolažiti z darili: »Potolažiti ga hočem z darovi, potem šele ga bom videl; znabiti mi postane potem zopet dober« (I. Moz.). Darila so dosegla svoj namen. Ko je Ezav ugledal svojega brata, ki se mu je priklonil sedemkrat do tal, je bil potolažen, ga je objel ter ga ihtech od ginjenja poljubil.

Vsaka z grehi obremenjena duša se opravičeno boji jeze in kazni razžaljenega Boga. Se li bo razsrjeni Bog dal potolažiti? Oče v nebesih pač ne bo trši kot surovi Ezav? Posebno pa še, ker ga hočemo potolažiti ne s posvetnimi, ničvrednimi darovi, ampak z darom neskončne cene: z njegovim lastnim tako ljubljenim Sinom. Zato uči sv. Cerkev, da Gospod, po tej daritvi pomirjen, podeli milost ter dar pokore za vse pregrehe, naj bodo te še tako velike (Cf. Trid. zb. 12). Grešnik, kolika tolažba zate!

S križa je klical umirajoči Zveličar: »Oče, odpusti!« Sadu krvave spravne daritve je bil deležen prvi skesani desni razbojnik, katerega duša je bila oprana v krvi Jagnjeta ter se je preselila v veseli raj. Ista milost je obsijala raz križ množico, ki se je, presunjena po krvavi spravi božjega Sinu, trkala na grešne prsi.

Tudi iz posvečene hostije ter iz sv. keliha, ki ju dviga mašnik pri oltarju, žarita milost in sprava. Ob vzhodu oltarja klijejo sv. božji strah, kesanje nad grehi, sklep poboljšanja, ki so neobhodno potrebni za vredno sv. izpoved; tu se umirijo človeške strasti, ki jih ugasi presv. božja Kri.

Slavni glasbenik Herman Kohen, jud, je zašel v mladih letih na kriva pota. Njegovi domači so bili neutolaženi. L. 1847. je iz prijaznosti do prijatelja vodil pevski zbor pri majniški pobožnosti. Že takrat mu je klical notranji glas: postani katoličan. Nekaj dni pozneje čuje zvonjenje iz ravno iste cerkve. Gre v cerkev, v kateri je bilo izpostavljeno sv. Rešnje Telo. On piše: »Neka tajna sila me je vlekla tje k obhajilni mizi, kjer sem se zgrudil na kolena. Pri blagoslovu s sv. Rešnjim Telesom sem

sklonil glavo; čutil sem neznano sladko tolažbo v srcu. Vedno bolj me je vleklo k sv. maši. Dne 8. avgusta 1847 sem zopet pri sv. maši čutil, kako deuje čudovita moč v meni; tresel sem se, ves zbeغان sem bil; oglašala se je v meni vedno glasneje božja milost; ko je mašnik pri povzdigovanju dvignil hostijo, so me nehote oblile solze, ki so mi neprestano tekle po licih; te solze so bile sladke. O, srečna ura, ki mi ne boš izginila iz spomina.« Tri tedne pozneje je bil Kohen krščen; postal je bosopet karmelit ter je s svojim peresom ter gorečimi pridigami storil mnogo dobrega.

Ta zgled te lepo uči, kje tudi ti išči potrebnega kesanja in žalosti nad grehi. Oltar je prebogata zakladnica spokornih solz in zdihljaja je v. Zato rad zahajaj k sv. maši, posebno, ako si namenjen k sv. spovedi, da si tukaj izprosiš spokornega duha, kesanja in trdnega sklepa poboljšanja. Ob vznožju oltarja trkaj na presv. Srce Jezusovo in ga prosi milosti, dokler te ne usliši; prosi ga pa zaupno, saj pri sv. maši on ne zavrne nikogar. Sv. Elizabeta je zelo žalovala nad svojimi prestopki ter ni vedela, kako bi potolažila božjo pravico. Prikaže se ji Jezus ter jo tolaži z milimi besedami: »Ne muči se več, moja ljuba hči; vsi tvoji grehi so ti že odpuščeni. Saj sem trpel zate na vseh udih, s katerimi si razžalila Stvarnika. Ker si ga razžalila z rokami in nogami, sem bil zato na križ pribit z rokami in nogami.« In tako ji je našteval vse njene grehe, pa tudi vse muke, ki jih je zanje on pretrpel. Sklenil je: »Ako si razžalila Boga s svojim srcem, je bilo moje Srce prebodeno s sulico. Ali se ti torej ne zdi, da je bilo za tvoje grehe že v polni meri zadoščeno?« Te besede so sveto kneginjo kaj tolažile. Ker je pa dobro vedela, da dobri Zveličar vsa ta zadoščjenja zanjo daruje tudi pri vsaki sv. maši, zato je vsak dan rada hodila k sveti daritvi, da bi tam po Kristusu plačevala grešni dolg. Komaj je odvabil zvon k sv. maši, je s tako naglico hitela iz grada v cerkev, da so jo spremljevalke komaj dohajale. Ko je prišla v cerkev, se je ondi poniževala kot uboga dolžnica, zato je pokleknila večkrat. Ako je morala po svojem stanu iti v cerkev v knežji obleki, je pred povzdigovanjem odložila ves kinč, krono, prstane, ovratnik, rokavice. Pri povzdigovanju je zrla zaupno k Zveličarju, pokorečemu se iz ljubezni zanjo. Tako je blaga kneginja in svetnica prisostvovala sv. maši ter odplačevala svoj grešni dolg pred Bogom.

Zahajaj tudi ti k sv. maši v zavesti, da si ubog, reven grešnik. Ko si v cerkvi, si živo misli: klican sem k ostrim sodbi, da plačam velik dolg, pa sam nimam nič; gre se mi za življenje ali smrt; uprl sem se mogočnemu kralju in ga razžalil, pa ne vem, kako bi ga potolažil. Pomagati ti more le na oltarju ležeče Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta. Zato je cerkvena pot k sv. maši resna pot; nikakor ni na mestu, da bi ti bile na cer-

kveni poti ali pri sv. maši v mislih lišp, smeh in razne burke. Mašni zvonček kliče resno: dolg, dolg in: pokora, pokora. Naj ta zvončkov klic, ki se druži s klicem presv. Rešnje Krvi Kristusove, prešine tvoje srce s svetim strahom, da se zanaprej odpoveš grehu ter začneš sveto, brezmadežno življenje.

Za časa Gedeona so Izraelci mislili, da mora umreti vsak, ki je videl angela. Junak Gedeon, izbran od Boga za rešitelja Izraela, je uzrl angela, poslanca božjega; zato se je bal za življenje. Toda angel mu pravi: »Mir s teboj! Ne boj se; ne boš umrl.« Nato je zgradil Gedeon oltar ter ga je nazval: »Mir Gospodov.« Da, kraj daritve, oltar, je kraj miru in sprave z Bogom. Zato najdemo pri paganih in tudi Izraelcih sledečo pomenljivo zapoved: Ako je smrti vreden hudodelec iskal zavetja pri oltarju ter se ga z rokami oklenil, mu ni smel nihče kaj žalega storiti. Kraj miru in milosti v najvišjem pomenu je pa oltar v katoliški Cerkvi; v njegovi senci je varen grešnik in je varen človeški rod pred strelo božje jeze. K Jezusu, knezu miru, pohitite vsi, katere peče vest in muči zavest krivde; vaše skesane molitve so roke, s katerimi se tesno oklepate Kristusovega oltarja. Ni mogoče, da bi bil pogubljen kristjan, ki je rad zahajal k sv. maši. Saj je nanj tolikokrat kapala kri Kristusova, zanj se je Zveličar solzil, zanj zastavljaj svoje zasluge; nad njim se razpenja božja mavrica — Jezusove roke ga oklepajo, ga varujejo, ga ne izpušte. Ob smrtni uri se ti bodo zdele najdražje tiste ure, ko si hodil k sv. maši ter izmival svojo dušo v Kristusovi krvi. Ako pa opuščáš sv. mašo, boš to enkrat bridko obžaloval. Onkraj groba zvon ne vabi več k sv. maši. »O, Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, usmili se nas, daj nam mir.« Amen.

Fr. Rihar.

Sveti božični praznik.

Velika je ljubezen Zveličarjeva, a majhna je naša ljubezen ob njegovem prihodu.

V svojo lastnino je prišel in njegovi ga niso sprejeli. Jan. 1, 11.

O, presrečnega dne danes! Kar je Bog sklenil od vekomaj, kar so pomenjale predpodobe stare zaveze, kar so težko pričakovali očaki, kar so napovedovali preroki, kar je upal celi svet, se je danes dopolnilo. Beseda je meso postala, obljubljeni in željno pričakovani Odrešenik sveta se je učlovečil. O, bodi tisoč- in tisočkrat pozdravljena, učlovečena Beseda!

Toda nekaj besed v evangeliju sv. Janeza mi kali današnje veselje. Kaj mislite, predraži, katere? »Prišel je v svojo last-

nino,« pravi evāngelist, »in njegovi ga niso sprejeli.« Kaj? Slišimo li prav? Božje Besede, ki pride na svet, ljudje nočejo sprejeti? Je li to mogoče?

Da, do pičice se je to izpolnilo. Marija pride v Betlehem, išče prenočišča, in ker ga ne najde, se mora zadovoljiti s hlevom. Tu rodi božje Dete.

O, nehvalni Betlehem, o brezsrčni ljudje, kličemo nevoljni, kajne, predragi v Gospodu? Pa počasi! Smo li mi hvaležnejši in postrežljivejši od Betlehemčanov? Ne, moram žal reči. Ali ne prihaja novorojeni Zveličar že mnogo let tudi k nam? In kako ga sprejemamo mi? Mu li odpremo vedno svoje srce za prenočišče? O, da bi pač mogli pritrjevalno odgovoriti!

Napravimo danes dvojno kratko premišljevanje! Predvsem premišljujmo veliko ljubezen, s katero prihaja novorojeni Zveličar k nam; potem pa preudarimo majhno ljubezen, katero nahaja pri svojem prihodu pri nas! — Sv. Duh, duh ljubezni, podpiraj nas s svojo milostjo pri današnjem premišljevanju!

I. Ljubezen, s katero prihaja k nam Odrešenik, je neizrekljivo velika. Vprašajmo se le po vzroku, zakaj prihaja! Odgovor: Prihaja nas odrešiti.

Adam in Eva sta grešila v raj in s tem nakopala sebi ter vsem potomcem večno pogubljenje. Nebesa, katera je Bog namenil celemu človeštvu, so se zaprla in pekel, pripravljen le hudobnemu duhu in njegovim angelom, je zijal ljudem nasproti. Nihče, noben angel in noben človek, ne v nebesih, ne na zemlji, ni bil v stanu, nebes, zaprtih od jeze božje, zopet odpreti. Tu premišljuje nesrečo vseh ljudi Sin božji. Gine ga in v svoji neskončni ljubezni sklene nam pomagati. Oče nebeški v to privoli. Sin njegov se odloči učlovečiti se. Prvim staršem in očakom se to razodene, preroki morajo to vnaprej napovedati. Verni svet pričakuje Odrešenika; naposled pride na zemljo.

A kako pride? Z božjo močjo in nebeško slavo v spremstvu milijonov angelov? Nikakor; ampak v podobi slabotnega človeka, v podobi hlapca, kakor pravi apostol (Fil. 2, 6). V hlevu je rojen. Poniža se tako globoko, da se dá imeti za tesarjevega sina. Za nas postane reven, ko je bil bogat, da bi mi po njegovi revščini obožateli (II. Kor. 8, 9). Pretrpi nasprotovanje, zaničevanje, obrekovanje, preganjanje, muke, da, postane pokoren za nas nepokorne, pa pokoren do smrti na križu (Fil 2, 8). Prelije svojo kri za nas ter nam kupi za tako visoko ceno izgubljeno zveličanje. O, neumljiva ljubezen!

Če bi kak kralj tega sveta iz ljubezni do najnižjega svojih podložnikov zapustil krono, žezlo, prestol, kraljestvo in bi se v prid temu podložniku ponudil kje za hlapca, o kako bi strmelo vse nad to velikodušno ljubeznijo! In vendar, predragi, bi ta ljubezen ne bila niti senca one, ki jo je resnično izkazal Sin

božji do ljudi! Kajti kakšen neskončen razloček je med Bogom in človekom! Ozirajoč se v Betlehem, vas torej vprašam, ali je Bog mogel dati večji dokaz ljubezni do ljudi, kot je njegov Sin, ali je pa človek tudi mogel več sprejeti od Boga, kot novorojenega Odrešenika? O, neizmerna ljubezen, s katero prihaja Zveličar k nam!

II. Pa, oh, kako majhna je nasprotno ljubezen, katero pri nas nahaja pri svojem prihodu!

Znano je o Diogenu iz starega veka, da je nekoč iskal podnevi s svetilko v roki pametnih ljudi. Prepričan sem, predragi, da bi bilo tudi danes treba iskati s svetilko pravih kristjanov, t. j. takih, ki sprejmó novorojenega Zveličarja s tako ljubeznijo, s kakršno prihaja on k njim. Vsako leto obhajamo znova spomin njegovega prihoda; on pa najde na svetu lene hlapce, ki so svoj talent zakopali v zemljo; lenuhe, ki nočejo delati v gospodarjevem vinogradu; nehvaležneže, ki se ne povrnejo zahvalit se za izkazane dobrote. Najde prešestne Davide, ki so trdovratni; izgubljene sinove, ki preživijo svojo mladost v hudobijah; nespametne device, ki nimajo olja zasluženj v svojih svetilkah. Najde izdajalske Judeže, kateri prodajajo Boga in dušo; lakomne Caheje, ki imajo krivično blago; krivične Pilate, ki obsojajo nedolžnost in oproščajo hudobijo.

Kaj najde v raznih stanovih? Pri službi božji mlačnost in nesposobnost, pri pravadah maščevalnost, pri trgovini goljufijo in oderuštvo, v družbi predrznost in razposajenost, pri pogovorih obrekovanje in nesramnost, pri veselicah nedostojnost in zanikarnost, pri meščanih napuh, pri kmetih upornost, pri zakonskih neslogo, pri samskih poželjivost, pri otrocih nepokorščino. Kje pač najde pravo krščanstvo, pravo ljubezen, s katero bi bil sprejet? Pride v svojo lastnino in njegovi ga ne sprejmó, mu nočejo srca prepustiti za prenočišče, za prebivališče.

Vse to, kar tu navajam, predragi verniki, moramo priznati. Ne moremo tajiti, da smo nehvaležni, trdosrčni in neobčutljivi kot Betlehemčani. O Bog, ti nam pošlješ svojega Sina s tako veliko ljubeznijo, in mi ga sprejmemo s tako mrzlim srcem! Odvzemi nam to zastavo svoje ljubezni, ker je ne zaslužimo, je nismo vredni! Ustvari drug svet, druge ljudi, ki jo bodo sprejeli vrednejše, hvaležnejše!

Toda ne, o usmiljeni Bog! Božji Zveličar, ki si »prišel ogenj prineset na zemljo« (Luk. 12, 49), vžgi v nas ogenj ljubezni! »Čisto srce ustvari v nas, o Bog, in pravega duha obnovi v našem osrčju« (Ps. 50, 12), da te sprejmemo s tako ljubeznijo, s kakršno prihajaš!

Ljubezen zahteva ljubezen. Ljubljen biti, pa ne ljubiti, ni človeško. In ali nočemo biti ljudje? Toda ljubezen ni ljubezen, če ni zvesta. Cvetlica, ki nič ne diši, nam ni bogve kako ljuba, prstan brez dragocenega kamena ni dragocen in ljubezen brez zvestobe ni prijetna novorojenemu Zveličarju.

Odložimo torej, predragi v Gospodu, dosedanjo nezvestobo in prisezimo novorojenemu Jezusu zvesto ljubezen! Vse hiti danes k jasicam: angeli, pobožni pastirci, modri iz Jutrovega. Kaj hočemo mi zaostati? Nikakor ne! Naredite nam torej prostor, o angeli, pastirji in modri pred jasicami, da se tudi mi poklonimo novorojenemu Odrešeniku, ga molimo ter mu srce, kipeče zveste ljubezni, podarimo. Amen.

Po P. R. Graserju O. S. B.: K. Čik.

Praznik sv. Štefana.

Kako se obnašajmo, kadar moramo krivico trpeti.

Glejte, vidim nebesa odprta in Sinu
človekovega stati na desnici božji.

Dj. ap. 7, 55.

Sveto božično veselje, ki je prešinilo včeraj naša srca, se nadaljuje tudi danes, v praznik prvega mučenca sv. Štefana. Včeraj smo gledali, kaj je storil Bog iz ljubezni do ljudi; danes gledamo, kaj more človek storiti iz ljubezni do Boga. Včeraj nam je pokazal Sin božji pot, ki pelje iz nebes na zemljo; danes nam kaže zvest služabnik Kristusov, katera pot vodi z zemlje v nebesa. Včeraj smo praznovali zemeljski rojstni dan Odrešenika, danes praznujemo večni, nebeški rojstni dan odrešenega človeka. Iz vsega tega je razvidno, zakaj sta ta dva praznika tako blizu skupaj, kajti slavna zmagá prvega mučenca je ravno najdražji dar božjega Deteta v Betlehemu.

Mnogo darov in milosti nam je prinesel Jezus Kristus iz nebes na zemljo, a največja milost je gotovo milost sv. mučeništva, ker se zato zahteva največja ljubezen božja. »Večje ljubezni nima nihče, kakor če kdo dá življenje za svoje prijatelje,« tako je dejal Kristus sam. In prav zato časti tudi sv. Cerkev med zbori svetnikov pred vsemi in najbolj tiste, ki so za sv. vero, za čednost in pravičnost dali svojo kri in življenje. — Sv. Štefan je bil prvi, ki je dal svoje življenje v preganjanju; toda v teku stoletij so šli za njim tisoči in milijoni in stoje zdaj »pred prestolom Jagnjeta, oblečeni v škrlatno obleko in zmagoslavne palme drže v rokah« (Skr. raz. 7, 9).

Predragi! Ali ne želimo tudi mi biti kdaj v številu teh presrečnih izvoljenih? Ali bi ne bili radi kdaj med tistimi, ki jih vodi sv. Štefan? — Da, gotovo, in to je tudi mogoče. — Minuli so sicer časi krvavega preganjanja, toda niso še minuli časi preganjanja sploh. Še žive sovražniki vsega dobrega in svetega in pravi učenci Jezusovi, pravi kristjani morajo tudi še dandanes trpeti marsikatero preganjanje. Sovražniki se niso nič izpremenili, samo orožje so zamenili; preje so rabili očitno,

zdaj skrivno; preje so rabili meče, nože, sekire itd., zdaj jim služi za to zaničevanje, zasramovanje, laž, obrekovanje itd., oziroma orožje, ki je večkrat ostrejšje in nevarnejše nego nabrušen meč. In lahko trdim, da ga ni tukaj, ki še ni bil prisiljen radi poštenega življenja marsikatero trpko preslišati, požreti.

Zato pa bi rad ravno na sv. Štefanu pokazal, kako se moramo obnašati v časih sedanjega preganjanja, če hočemo zaslužiti krono nekrvavega mučeništva. In zato pravim: Če moraš kdaj radi dobre, poštene stvari trpeti, delaj po zgledu sv. Štefana tole: 1. bodi stanoviten, 2. oziraj se večkrat kvišku, 3. moli za svoje sovražnike.

In to hočemo danes premišljevati v imenu Jezusovem in v čast sv. Štefanu!

I. Sv. Štefan je bil eden izmed sedmih diakonov jeruzalemske cerkve, ki so jih apostoli izvolili in posvetili, da so skrbeli za ubožce in oznanjali sv. evangelij. Sv. pismo ga imenuje moža, polnega vere in Sv. Duha, milosti in moči in ki je delal velike čudeže in znamenja med ljudmi. Goreče je oznanoval Jezusa križanega. Pa vzdignili so se zoper njega Judje iz Aleksandrije, Sirije in Azije in se prepirali z njim. Ker se pa niso mogli ustavljati njegovi modrosti in njegovemu duhu, so poizkusili s preganjanjem in silo. Naščuvali so ljudstvo zoper njega, so ga napadli in vlekli pred sodišče, da bi bil obsojen na smrt. A Štefan se ne ustraši, ampak tudi pred sodniki govori s čudovitim prepričanjem: »Vi trdovratni, vi se upirate vedno Sv. Duhu — kakor vaši očetje, tako tudi vi! Katerega prerokov vaši očetje niso preganjali? Pomorili so te, ki so napovedovali prihod pravičnega, katerega ste vi izdali in umorili!« Ko so to slišali, so se togotili v svojih srcih in so z zobmi škripali zoper njega.

Tako je govoril sv. Štefan resnico ne le pred prijatelji, kjer se mu ni bilo bati ugovarjanja, ampak tudi pred sovražniki in sodiščem. Vedel je, da njegova pridiga ljudem ni všeč, videl je, kako je šla njegova beseda do srca kot dvorezen meč; videl je, kako je žarela iz njih oči jeza, togota razburjala kri, kako so škripali z zobmi, mogel je iz vsega tega sklepati, kaj se mu lahko zgodi, toda on se ni zmenil za to, marveč je prosto in očitno govoril resnico. — Glejte zgled, kako se treba obnašati, kadar kdo trpi preganjanje zavoljo pravice. Nič te ne sme ostrašiti in ne za prst se ne sme odstopiti, zakaj prava čednost se pokaže v trpljenju kakor zlato v ognju. Kar odnese veter, to ni dosti vredno, ampak kar stoji trdno, to kaj velja. Zato pravi sv. Bernard: »Lahko je ostati dober v dnevih sreče, zato nas mora dan nesreče potrditi.« Lahko je, spoznavati svojo vero, živeti zdržno, čisto, moliti, postiti se, če delajo vsi tako in če se zato žanje čast in hvala, toda v preganjanju stanoviten ostati, to je stanovitnost mučencev in je tudi vredna plačila mučencev.

II. Vendar človek je slab, kar je že Jezus Kristus sam povedal svojim učencem: »Duh je sicer voljan...« Zato glejmo zopet na sv. Štefana, odkod dobiti srčnost in moč za čase trpljenja in preganjanja. Ko je sv. Štefan stal sredi sodnikov..., je uprl svoje oči v nebo, rekoč: »Glejte, vidim nebesa odprta...«

Tako moramo tudi mi pogosto svoje oči obračati proti nebu, zakaj tudi za nas je nebo odprto, tudi za nas stoji Sin božji na desnici svojega Očeta in nas varuje ter zaščitnik. »Blagor vam,« tako je dejal sam, »kadar vas bodo ljudje zasramovali in preganjali in vse hudo govorili zoper vas zaradi mene...« »Kdor se bojuje do konca, ta bo prejel krono« (2. Tim. 2, 8).

III. Tretjič treba za sovražnike moliti. Da je to mogoče, nam kaže sv. Štefan s svojim zgledom. Judje so ga zgrabili, vlekli izven mesta in pričeli pobijati s kamenjem... Sv. Štefan je zbral zadnje moči in — molil za svoje sovražnike: »Gospod...« Zadnja misel, kako bi izprosil sovražnikom odpuščanja, zadnja beseda — molitev za sovražnike. Ni čudno, če pravijo sv. očetje, da je ravno sv. Štefan s to molitvijo izprosil izpreobrnjenje Savlovo. In tako moramo moliti tudi mi za svoje sovražnike, zakaj molitev stori najpreje konec preganjanju in pripelje sovražnika do spoznanja. Res je, človeška narava se upira temu, naše srce se ustavlja, toda Jezus Kristus je prinesel na svet tudi to čednost. Rekel je: »Če ljubite le te, ki ljubijo vas, kakšno plačilo boste imeli? Ali ne delajo to tudi cestinarji? Jaz pravim: Ljubite svoje sovražnike...« Dà, molimo pogosto s sv. Štefanom: »Gospod, ne prištevaj jim teža v greh, ampak usmili se jih! Razsvetli jih, da se izpreobrnejo in spoznajo, da so tudi oni ustvarjeni zate.«

Zato ne popustimo takoj vsega dobrega, če moramo kdaj kaj trpeti zavoljo Kristusa. Ostanimo pa stanovitni in zvesti do konca, zakaj sv. Matevž pravi: »Kdor ostane stanoviten do konca, bo zveličan.« Ostani tedaj stanoviten, krščanski otrok, v ljubezni, spoštovanju in pokorščini do svojih staršev, četudi se ti hudobni otroci radi tega posmehujejo, te zaničujejo! — Ostani stanoviten, krščanski mladenič, krščanska dekleta, v čistosti, četudi vidiš toliko slabih zgledov, če moraš prestopiti še tako hude boje. — Ostani stanoviten krščanski gospodar, in skrbi za red in res krščansko življenje v svoji hiši! — Ostanite stanovitni zlasti krščanski starši, vzreajte svoje otroke v krščanski veri, kakor so vzredili vas vaši starši! Dà, ostanimo stanovitni vsi v očitnem spoznavanju svoje vere, ozirajmo se pogosto v nebo, odkoder prihaja moč in srčnost, in potem smemo pričakovati, da bomo tudi mi kdaj, kakor sv. Štefan, ob svoji smrtni uri videli nebesa odprta in Jezusa ob desnici božji, ki nas bo sprejel v svojo večno slavo. Amen.

Nedelja pred novim letom.

Pomenljive resnice, ki naj jih preudarimo ob sklepu leta.

Le malo dni še in zopet bomo imeli zadnji dan leta, ki smo ga doživeli.

Zadnji dan v letu — komu ni ta dan nekako čudno pri srcu? Še malo trenutkov — si mislimo ves dan — in ura bo zdrčala, zavrtela se bodo kolesa, kladivo se bo dvignilo in počasi odbilo ena, dve — dvanajst in izginilo bo l. 1913. in potopilo se bo za vselej v neskončni večnosti.

Če kdaj v letu, se nam ponuja ob koncu leta ugodna prilika, da se postavimo v sredo med svet in večnost. Naše samoljubno srce se sicer upira takim mislim, ali naša dolžnost je, da vsaj enkrat v letu resno premislimo, da nismo ustvarjeni za svet, marveč za nebesa in da je naša večnost, srečna ali nesrečna, odvisna od tega, kako smo preživeli svoj odločni tek na zemlji, v čednosti ali grehu, dobro ali slabo. Namenil sem se torej z božjo pomočjo danes z vami premišljevat naslednje resnice: 1. da je na svetu vse minljivo, da torej človek in še posebej kristjan ne more in ne sme navezovati svojega srca na posvetne dobrine, 2. da pa ostanejo naša dobra in slaba dela zapisana v knjigi večnega Sodnika, in je torej naša prva in najsvetejša dolžnost, da v kratkem času zemeljskega bivanja poskrbimo za srečno večnost.

I. Človek išče svojo srečo navadno v treh svetnih dobrinah: v časti, bogastvu ali v veselicah. Toda kakšna je tista sreča in koliko časa jo uživa? »Kakor cvetlica na polju, ki zjutraj še cvete in zvečer že zvene,« pravi prerok Jeremija, »je vsa svetna slava.« In zares; kje so mogočna kraljestva starih Egipčanov, Asircev in Babiloncev, kje kraljestva Perzov, Macedoncev, Grkov in Rimljanov? Razpadla so, izginila so. Njih krasne palače, velikanska mesta leže v razvalinah in pričajo le še o svetni minljivosti. In kje so njih silni kralji in junaki, ki so toliko človeške krvi prelili, preden so prišli do slave, da so jih častili kot bogove? Tudi ti so odšli po poti vsega posvetnega; že zdavnaj so strohnili in celo za ime vé le še kvečjemu kak učen zgodovinar.

To je zgodba starih kraljestev in to bo tudi zgodba današnjih. Kralji in cesarji bodo legli v grob in oddali zlato žezlo drugim.

Ali kaj govorim samo o kraljevskih časteh in slavah? Tudi z nami ne bo nič drugače. Morda imamo dobro službo in nas ljudje spoštujejo, kdo pa vé, če nam že jutri ne odpovedo

službe, če nam sovražni jezik ne odjé spoštovanja, mogoče je pa tudi, da nam zapoje že jutri mrtvaški zvon. Bog vé.

Drugim zopet ni toliko mar, kakšno mesto da zavzemajo v človeški družbi, marveč iščejo svoje sreče v denarju in drugem svetnem blagu. Nabirajo zaklade, zidajo krasne palače, napravljajo si dragoceno pohištvo, oblačijo se v krasna oblačila in se dan za dnem razkošno gosté. To je njih bog, to njih namen. Ali s sv. pismom lahko zakličemo: »To noč bo znabiti od tebe Bog terjal tvojo dušo, in kar si nabral, čigavo bo?« — Res, z denarjem se dandanes lahko vlada svet, ali koliko časa, to je drugo vprašanje. Koliko nesreč pač preži vedno na človeka in če si si morda dosedaj vselej zopet pomagal na noge, smrti ne boš podkupil. In ali se ne ponavlja večkrat žalostna zgodba: Skopuha, ki je še zvečer zdrav prešteval svoje svetle novce, so dobili zjutraj mrtvega v postelji. Bog je terjal dušo od njega, in on je zapustil denar, denar pa njega. In glej, niso ga še preoblekli v mrtvaško srajco, ni še na odru, steklene oči ima še napol odprte, kakor bi se ne mogel ločiti od svojega denarja, tam v stranski sobi pa že preštevajo veseli dediči njegove cekine. To je denar in premoženje!

In druge posvetne dobrine, zdravje, uživanje, veselice? Koliko jih je bilo še pred letom zdravih v cerkvi, a zdaj že počivajo tu zunaj v mrzlem grobu. In vi, ki ste se še pred kratkim veselili neskajljene rodbinske sreče, danes jokate po očetu, materi, sestri, bratu. Znabiti si bil še pred nedavnim premožen in si z veseljem delil ubožcem od svojega, ali prišla je nesreča, ogenj, voda, toča; vzela ti je vse in ti pustila le golo življenje in zdaj čakaš na pomoč drugih. Da bi govoril o nezmernem pojedanju in popivanju in o drugih pregrehah, v katerih iščejo nekateri svoje sreče, se mi ne zdi vredno človeka. Saj je znano, da je takemu veselju vedno bolezen za petami.

Iz tega lahko razvidimo, čemu nam sv. pismo tolikokrat govori o minljivosti sveta in njega poželenju; da, v sv. pismu stare zaveze je cel oddelek, cela knjiga, ki ima namen, bralca prepričati, da je vse na svetu le ničemurnost čez ničemurnost.

Za zgled pa naj nam bo kralj Salomon. Kdo vé za kako posvetno veselje, ki si ga ni Salomon privoščil? »Zidal sem palače,« tako pripoveduje sam, »zasadil sem vinograde, naredil vrtove; zbral sem zaklade kraljev in dežel, napravil sem si pevcev in pevk in svojim očem nisem ničesar odrekel, kar so pozelele, in svojemu srcu nisem branil uživati vse sladnosti in se veseliti. — Toda ko sem se obrnil k vsem delom, v katerih sem se zastonj potil, sem videl v vsem ničemurnost in obtežnost duha in da pod solncem nič ne obstane.«

Tako Salomon, pa ne samo on; ž njim nam govore vsi pravi modrijani. Isto nam kličejo iz zaprtih samostanov mnogobrojni redovniki in redovnice, in ravno to nam pravijo svetniki v nebesih in isto pogubljeni v peklju.

Res je, predragi, ljudje smo, in dokler živimo, smo navezani na svet. Toda kot kristjani, ki vemo, da tu ni naš pravi dom, ga moramo uživati tako, kakor nam veli sv. Pavel, da se veselimo, kot se ne bi veselili, kupujmo, kot bi ne bilo naše, uživajmo svet, kot bi ga ne uživali. Čas je namreč kratek in podoba sveta mine kakor senca. Ne bodimo podobni tistim, ki jih je kralj povabil na gostijo, pa niso hoteli priti, eden, ker je kupil pristavo, drugi, ker je šel poskušat jarem volov in tretji, ker se je oženil. Nè, to ni krščansko, to je pogansko!

II. Ali, kaj pa je vzrok, da večkrat vsi zatopljeni v posvetne skrbi, komaj komaj dobimo časa, da opravimo površno svoje dolžnosti ali celo ne; in če jih opravimo, storimo to, ker je morda za nas bolje tako ali pa pričakujemo od ljudi hvale in plačila? Vzrok je ta, ker ne mislimo nikoli — na večnost. Ko bi imeli vedno to pred očmi, da smo na zemlji zato, da si kdaj z a s l u ž i m o n e b e s a, da po smrti ne ponesejo seboj drugega nego svoja dobra in slaba dela, o, potem bi se ne trudili toliko za zaklade, ki jih ukončajo molji in rja. In o tem hočem govoriti v drugem delu današnjega govora.

»Kakor dim beže moji dnevi in moje kosti trohne kakor suho dračje,« pravi psalmist, in prav ima. Kako hitro zraste iz otroka mladenič, mladenič dozori v moža in ta se prične starati, da sam ne vé kdaj. In kakor se v odtrgano cvetlico ne vrne več življenje, tako kliče tudi starček zastonj: »Leta moje mladosti, pridite nazaj.« Ni jih več; minula so. Kliče jih, da bi popravil, kar je zamudil, toda zastonj; kakor dobra, tako nosi tudi slaba dela v srcu in ta so mu ostala ter ga bodo spremila v večnost, kjer bo večni Sodnik povrnil vsakemu po njegovih delih.

Od naših del, dobrih in slabih, je torej odvisna naša večnost. Ali ni potrebno, da na koncu leta naredimo račun, za koliko dobrih del smo bogatejši in za koliko slabih je težja naša vest? Toda žal, račun nam kaže skoro sam dolg. Kako malo dobrega smo storili v primeri s slabim. In še to dobro ni prišlo iz čiste ljubezni do Boga. Dajali smo pač miloščino, toda večkrat zato, da bi nas ubožci hvalili; hodili smo v cerkev in prejekali sv. zakramente, a zato, da bi drugi na nas ne kazali. Toda kolikokrat smo prestopili božje zapovedi, kolikokrat cerkvene! Koliko slabih misli, želj, govorenja, dejanj nam očita vest! In koliko od teh smo jih storili ta mesec, ta teden, to noč!

Res, groza obhaja človeka, če se spomni, s kako strašno obteženo vestjo bi stopil pred strogega večnega Sodnika, če bi ga v tem trenutku poklical s sveta. In to se zgodi kaj lahko, saj vemo, da je odločeno ljudem enkrat umreti, — toda ne veste ne dneva, ne ure.

Zato torej, predragi, naj bo danes naša prva skrb, da sklenemo predvsem, poplačati dolg, ki smo ga naredili v tem letu ali pa je morda že star celo več let, izbrisati svoje grehe v dobri odkritosrčni izpovedi in zadostiti zanje z dobrimi deli. Kaj namreč pomaga človeku, če ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo, večno škodo trpi? In ko vemo, kolikega pomena so za nas dobra dela, da bodo to tisti prijatelji, ki nas bodo spremili onstran groba, in da bo vsako drevo, ki ne rodi dobrega sadu, posekano in v ogenj vrženo; ko nas uči sv. pismo, da bo Bog povrnil vsakemu po njegovih delih, da tudi kozarec vode, ki smo jo podali svojemu bratu, ne bo ostal nepoplačan, o, kdo bo še navezoval svoje srce na svetno minljivost in ne nabiral na zemlji zakladov, ki jih ne konča ne rja, ne molj in ki jih tudi tatje ne izkopljejo in ne ukradejo, zakladov v nebesih! Amen.

A. L.

Priložnostni govori.

Prva izkušnja.

(Govor za dekleško Marijino družbo.¹)

Poučene ste že o tem, kako se je treba bojevati z izkušnjavami, če hočete, da bo ta boj res uspešen. Vendar bom danes zopet govoril o tem vprašanju, to pa zato, ker je za vsakega izmed nas, ki se vojskujemo, zelo potrebno, da se tudi znamo vojskovati. Zato sem si izbral to stvarino. Da pa ne bo predolgočasno, vam bom malo natančneje opisal, kako se je zvršila prva izkušnja, ki je prinesla prvi greh. Zanimivo je to za vas, ker je bila prva, ki je bila izkušana, žena, in zanimivo je to za nas vse, ker se isto ponavlja še vedno in vselej. Zanimivo pa bo to premišljevanje posebno, ko bomo s prvo Evo, ki je padla, primerjali drugo boljšo Evo, ki ni padla.

Sv. pismo pripoveduje, da je Bog zasadil od začetka lep vrt veselja in je postavil vanj prva človeka, da bi ga obdelovala in varovala. In da bi poizkusil njuno zvestobo, jima je dal prav majhno in neverjetno lahko zapoved. Zapovedal je namreč takole: »Od vseh dreves po vrtu jej; od drevesa spoznanja dobrega in hudega pa nikari ne jej, zakaj katerikoli dan od njega ješ, boš moral umreti.«

Predraga hči Marijina! Ali si že pomislila, da si tudi ti postavljena v lep vrt veselja? Le pomisli, kakšno posebno lju-bezen ima Marija do tebe, ker te je sprejela v vrt veselja, v svojo družbo! Res je, tudi tebi Bog pravi: »To smeš, tega ne

¹ Prim. L. Lercher: »Erhebungen des Geistes zu Gott.« I², 91 sq.

smeš. Vse veselje ti je dovoljeno, samo to ne, kar se ne sklada z družbenimi pravili. Kajne, kako malo zahteva od tebe Bog . . . Marija. Ko si po sv. obhajilu vsa srečna, ko ti Jezus govori: »Moj jarem je sladak in moje breme lahko,« mu vesela pritrjuješ: »Res je, o Jezus; tvoj jarem ni grenak in tvoje breme ni težko.« In takrat bi želela, da bi Jezus zahteval od tebe še kaj več. Vidiš, prav taka čuvstva so morala navdajati Evo, tvojo predhodnico, ko je slišala: »Samo od drevesa spoznanja dobrega in hudega nikari ne jej!« Mislila si je: »To ni nič, zakaj vendar Bog to posebej prepoveduje?« Tako je pač govorila in vendar, razmere so se izpremenile in ubogi Evi se je zdela še ta lahka zapoved pretežka.

Prišla je namreč izkušnjava. Nas zanima, z a k a j je prišla izkušnjava. Prvič zato, ker je bila Eva b r e z d e l a. Sv. pismo pravi: »Brezdelnost je ljudi naučila že veliko hudobije.« Bog jima je rekel raj obdelovati in čuvati, Eva pa se vda brezdelju in ima čas za prazne pomenke. Zapomnite si: Če hočete biti poštene in res krščansko živeti, morate delo ljubiti. Le pomislite: Marija moli in dela, sv. Jožef dela, Jezus sam izvršuje preprosta dela. Zapomnite si, da je lenoba poglavitni greh! Ko človek spi, to se pravi: ko je len, pride sovražen človek in priseje ljuljke. Ko Eva hodi brez dela po raju, pride kača in začne z njo pomenek. Moj Bog, koliko časa nekateri ljudje potratijo, in koliko ga potratijo ravno ženske! To je objokovanja vredno. Pravilo je: Hudobni duh skuša samo tiste, ki nimajo dela. Le pomislite in poglejte okrog sebe: Zato se v mestih mladina tako pokvari, ker nima resnega dela. Verjemite mi, da ni lepšega priporočila za krščansko dekle, kakor če pravijo mati: »Zares je pridna, nobenega dela se ne ustraši.« Če je pridna, potem vemo, da je tudi nedolžna. Najbolj žalostno pa je, če dekle v najlepših letih toži, da ji je dolgčas.

To je torej najnavadnejši vzrok, zakaj se začne izkušnjava. Drugi vzrok pri Evi je ta, da je šla v b l i ž n j o p r i l o ž n o s t. Eva je stala pri prepovedanem drevesu. Kaj ji je bilo treba sem hoditi? Res je, mislila si je lahko: »Saj zame to itak ni nič nevarno!« Kajne, tudi ti si že šla v družbo, ki ni bila popolnoma zate, in recimo, da je bilo to celo takrat, ko si šla na božjo pot. Mislila si: »Saj zame to itak ni nič nevarno!« In vendar, ali res ni bilo nevarno zate? Ali si ti močnejša nego Eva? Ali je tvoja zapoved lažja nego Evina! Bodi vendar modra devica!

Eva vidi pred seboj kačo, o kateri pravi sv. pismo, da je bila bolj prekanjena nego vse živali zemlje. Že samo to bi bilo moralo Evo opozoriti. Kolikokrat kdo tebe odvrča od dobrega na tako zviti način kakor kača v raju! In morda je to celo kdo izmed tvojih domačih! Odvrča morda tebe, ki še nisi v družbi, da bi vendar ne vstopila, in pri tem dela nedolžen obraz. Zato, če je Jezus dejal svojim učencem: »Bodite pametni kakor kače

in preprosti kakor golobje,« velja ta opomin tudi tebi. Torej še enkrat: Bodi modra devica!

Toda kača je bila takrat, ko je Bog še ni bil preklel, najlepša žival. Eva jo gleda in gleda in njena lepota jo omami, da se spusti z njo v pomenek. Zato, predrage kongreganistinj, vam ne morem zadosti priporočiti: Pazite na svoje oči! Pravijo: Kdor zna svoj jezik krotiti, je popoln. Jaz pa pravim: Tista deklica, ki zna svoje oči krotiti, je zares popolna. Moj Bog, koliko zla napravi v tvoji duši lahko en sam radoveden pogled! Samo enkrat ne paziš na svoje oči, pa imaš potem izkušnjave več dni ali celo več tednov. In vendar si morda dosedaj tako malo pazila na svoje oči. Šla si v cerkev, pa si gledala po vseh, tako da si bila v nevarnosti, da svoje oči izgubiš. Ali si ti svetejša, ali si močnejša nego Eva? Ali nimaš zato trepalnic, da oči zapreš, kadar je nevarnost? In vendar, če ti kdo zamahne pred očmi, nemudoma zamižiš, pri izkušnjavi pa ne! Glej, celo psalmist Boga tako ponižno prosi: »Obrni, o Gospod, moje oči v stran, da ne bodo videle ničemurnega.« Sv. Petru je dejala dekla — morda propadla —: »Tudi ti si bil z njim, tvoja govorica te razodeva.« Glej, da tebi ne bo kdo rekel: »Ti pa nisi pridna; tvoj pogled te razodeva.« Zapomni si, da ni zanesljivejšega znamenja, da si res otroško nedolžna, kakor so tvoje oči. Varuj jih torej, da boš lahko pogledala Mariji naravnost v obraz!

Toda hitimo dalje! Izkušanje se začne. Eva je napol pridobljena, še preden kača izpregovori. Vendar je kača oprezna. Noče Evi pokazati, da jo skuša in da jo hoče zapeljati. Predrage, bojte se najbolj takih ljudi, ki prihajajo v ovčjih oblačilih, ki izkušajo človeka tako kakor kača Eva! Kača ne reče: »Eva, vzemi vendar jabolko in jej! Nikari se ne zmeni za božjo prepoved!« Če bi bila kača tako začela, prav gotovo bi Eva ne bila padla. Toda kača napeljuje polagoma. Sv. pismo pravi v hebrejskem jeziku, da je kača dejala dobesedno takole: »Ali je res, da vama je Bog zapovedal, da ne smeta jesti od vsega drevja v raju?« Premislimo to natančneje! Dvoje je hotela kača s tem povedati: 1. »Morda pa vidva božje zapovedi nista razumela? Če nista razumela, vama jaz lahko jasneje povem.« Predrage hčere Marijine, kolikokrat vam v različni obliki govore ljudje isto, in sicer največkrat taki, ki sami božjih in cerkvenih zapovedi ne izpolnujejo. Četrta božja zapoved, kajne, je tako jasna. Zato če te starši ne puste v slabo družbo, v to in ono hišo, v tem in tem času, pa pride kdo in pravi kakor kača: »Ti, ali je res, da je tudi v tem treba ubogati?« Ker si v Marijini družbi, moraš vsak mesec k sv. zakramentom; pa pride kdo in pravi: »Ali je res, da je to zapovedano; morda nisi prav razumela.« In ti si morda tako nespametna, da se vdaš in pomišljaš. — 2. Kača je s temi besedami hotela izraziti sočutje. S kako hinavskim pomilovanjem ji pravi: »Ali je

res . . . ?« Kolika zloba je vendar v teh besedah! Če tebe kdo vpraša: »Ali te res doma tako trdo drže? Ali je res v Marijini družbi ples prepovedan?« potem vedi in se spomni, kdo je žensko prvič tako pomilovalno vprašal!

Namesto da bi Eva molčala in odšla, se spusti v pogovor. Poprej je bila napol pridobljena, sedaj je popolnoma. Ravno tako kakor je trdnjava ponavadi izgubljena, kakor hitro se obleganci začno s sovražnikom pogajati. Kača sedaj pogumno pride s svojo namero na dan. Govori čisto kratko, a v teh kratkih besedah izgovori nič manj nego pet laži. Takole namreč pravi: 1. Ne bosta umrla, ne, 2. oči se vama bodo odprle, 3. bosta kakor bogova, 4. spoznala bosta dobro in hudo in 5. Bog sam to dobro vé. Vidite! Tako sploh vedno izkuša hudobni duh; namreč s tem, da grešniku obeta svetnih dobrot. Najprej in posebno jo tolaži s tem, da ne bosta umrla. S tem ljudi najbolj vara. Toda če bi grešnik mislil, da lahko tisti trenutek umrje, ko je storil greh, ali bi še hotel grešiti? Kača obeta Evi, da se ji bodo oči odprle. Kako laskavo je to za žensko, če jo kdo pohvali, kako je razumna! Zato kača Evi obeta, da bo postala veliko bolj pametna, če greši. Spoštovane kongreganistinj! Posebno dandanes gre toliko deklic v velika mesta ali celo v Ameriko samo zato, ker je prišla kača in rekla: »Oči se ti bodo odprle. Poglej, kako si sedaj v tesnih povojih takorekoč, pri sitnih starših, v Marijini družbi pri še bolj sitnem voditelju! Pojdi z doma v svet in oči se ti bodo odprle!« Toda, prosim, verjemi mi, da se ti bodo oči res odprle, toda tako kakor tvoji predhodnici Evi.

»Oči se vama bodo odprle in bosta kakor bogova.« Pre-draga kongreganistinja, pomisli, koliko ti satan obeta, če mu prodaš svojo dušo. Jezusu je dejal: »Ves svet ti dam, ako pred mene padeš in me moliš.« Iz tega ne sledi to, da mu moraš ti svojo dušo za to veliko ceno prodati, ampak iz tega sledi, da je tvoja duša res nekaj dragocenega, da je tvoja nedolžnost res veliko vredna, če hudobni duh toliko ponuja zanjo. Le pomisli, kako si nespametna, ko ti hudobni duh niti celega sveta ne obeta, pa ti predenj padeš in ga moliš, se vdaš grehu, razžališ starše, se jeziš, greš v slabo družbo, se lišpaš. Kako si nespametna!

Ko Eva sliši te lažnive obljube, je premagana. Kolikokrat poprej je morda že zmagala izkušnjava! Isto drevo stoji danes pred njo, isti sadovi, a ravno sedaj — pravi sv. pismo — se ji zdi, da je drevo dobro v jed in lepo očem in prijetno ga gledati. Zato vzame od njegovega sadu in jé; in dá tudi svojemu možu, in tudi ta jé. Zanimivo in žalostno je to zadnje. Žena greši prva, potem zapelje moža. Mož greši in se niti ne ustavlja. Tako mamljivo moč ima žena do njega. Zato, če slišimo, da so v kaki hiši deklice slabe, svojeglave in razbrzdane, potem si lahko mislimo, kakšni so šele njihovi bratje. Če žena greši, in

če je to tudi v majhni nepokorščini, to neverjetno slabo vpliva na vse, ki so v njeni bližini; če greši Eva, se tudi Adam skoro ne more ustaviti grehu.

Eva je grešila, a obljuba se ni izpolnila; prišla je kazen, o kateri danes ni časa govoriti. Sv. pismo pravi kakor z grenkim nasmehom: »In obema so se oči odprle.« To je ravno posledica vsakega greha: odpró se oči in pride kesanje. Prerok Jeremija pravi tako lepo: Občutiti moraš in uvideti, kako grenko in kako hudo je, ker si svojega Gospoda in Boga zapustila (Jer. 2, 19).

Žalostna, kajne, je ta podoba! Lepša in veselejša je pa ta-le: Marija je zatopljena v molitev. Naenkrat stopi pred njo nadangel Gabriel in ji pravi: »Češčena . . .«

Kdo bi se pri tem prizoru ne spomnil na ubogo Evo. Marija dela in moli, zato si hudobni duh ne upa pred njen obraz. Marija z veseljem izpolnuje božje zapovedi, toda ne samo zapovedi: obljubila je celo vedno devišтво. Zato si ne upa hudobni duh priti in reči kakor Evi: »Ti Marija, ali je res, da moraš biti vedno devica?« Saj je Marija drugače odločna kakor Eva. Celó ko pride angel in ji pove, da bo mati, mu pravi odločno: »Kako se bo to zgodilo, ko pa moža ne spoznam!« Kdo ne bi občudoval te močne device? Marija gleda samo na voljo božjo in ni pristopna nobeni izkušnjava. Marija je devica najmodrejša. Zato se kača ne upa k njej priti. Zato jo angel spoštljivo pozdravi: Češčena Marija, milosti polna . . . blažena si med ženami. Evi je obetala kača, da se ji bodo oči odprle, Marija ima oči dobro odprte in uprte samo na Boga. Evi je obetala kača, da bo kakor Bog, Mariji pove angel, da bo rodila Sinu božjega, zato ker noče biti kakor Bog, ampak le ponižna dekla Gospodova.

Predraže kongreganistinje! Marija je pokazala, da je res močna žena. Če pride izkušnjava, imate pred seboj Evo in Marijo. Evo zato, da veste, kako se ne sme storiti, Marijo zato, da veste, kako se je treba zavarovati proti izkušnjavam. Toda Marija ti ne daje samo zgleda, ampak tudi pomoč. Če je izkušnjava še tako huda: nisi sama, ampak pred teboj in s teboj je Marija, ki vé, kako se zmagajo izkušnjave, s teboj je Marija, ki je devica najmodrejša. Amen.

J. Šimenc.

Pogled na slovstvo.

A.

1. Josip Ogrinec: **Vojnimir. Strneno polje**. 1. zvezek »Zbirke slovenskih povesti«, ki jih ureja prof. Ivan Grafenauer in izdaja »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Marljivo založništvo »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani je začelo izdajati zbirko slovenskih povesti, katere se moramo po vsej pravici veseliti iz dveh ozir-ov: dobili bomo tako mnogo dobrih in koristnih knjig za naše knjižnice in seznanili se bomo z našimi najboljšimi starejšimi in mlajšimi pisatelji ter njih izvirnimi proizvodi, ki bi nam sicer ostali neznani, ker so težko ali večini celó nedostopni. Zato to zbirko prav iz srca pozdravljamo in jo priporočamo zlasti voditeljem ljudskih knjižnic. Cena 60 vin. za vsak zvezek v obsegu 5 tiskanih pol je pač dovolj nizka, da si bodo lahko vse knjižnice, pa tudi mnogi posamezniki nabavili vse štiri zvezke, ki bodo izšli vsako leto.

Prvi zvezek nas seznanja z Josipom Ogrincem. Prav primerno nam je izdajatelj narisal v uvodu nakratko življenje in delovanje Josipa Ogrinca ter zgodovinsko ozadje njegove romantične povesti »Vojnimir«. Snov za to povest je vzeta iz dobe pokrščevanja Slovencev, prav iz tiste dobe, iz katere je vzel tudi prvak naših pesnikov, dr. France Prešeren, snov za svoj »Krst pri Savici«. Za naše dijake bo torej ta povest nekaka lepa priprava za boljše umevanje »Krst«.

Dasi Ogrinec snovi ni obdelal umetniško dovršeno, vendar pa je znal dejanje razplesti tako zanimivo, da še dandanes ne bo le navadno ljudstvo bralo te povesti z največjo slastjo, ampak bo našel v njej tudi izobraženec za oddih prav primernega razvedrila. Dobro nam dene pisateljevo odločno katoliško stališče in navdušenje za katoliško vero, katera vodi — kakor pravi lepo pisatelj na koncu svoje povesti — »pobožni slovenski narod v milejšo in lepšo domovino — v sveta nebesa«.

Izdajatelj je prav primerno dodal temu zvezku na koncu še iz Ogrinčevih »Obrazov iz narave« krasen sestavek z naslovom »Strneno polje«, ki ga bo pač vsakdo z največjim užitkom prebral. Za dijake je to nekak vzoren zgled, kako naj bi napisali nalogo o žitnem polju, o koristi in lepoti poljedelstva. Sploh bo ta zbirka prav dobrodošla učiteljem slovenščine na gimnaziji in drugih srednjih šolah. Zelimo h koncu le, da bi Slovenci napravili mnogo veselja izdajatelju in založniku te lepe zbirke s prav marljivim čitanjem!

Fr. Reból.

2. Dr. Janko Šlebinger: **Slovarček nemškega in slovenskega jezika**. Ljubljana, 1913. »Katoliška Bukvarna«.

Kot primeren in potreben zaključek obeh zvezkov »Nemščine brez učitelja« je izdala »Katoliška Bukvarna« še »Slovarček nemškega in slovenskega jezika«. Dr. Šlebinger pravi v uvodu, da je slovar obdelal z ozirom na praktične potrebe vsakdanjega življenja. Pohvalno moramo omenjati, da je v prvem delu — nem.-slov. — dostavil pri samostalnikih poleg členice v oklepaju še končnico drugega sklona ednine in prvega sklona množine, oziroma celo obliko pri preglasu, n. pr. Bruder der (s, Brüder). Pri krepkih glagolih je navedel, kjer je potrebno, drugo osebo sedanjika, 1. os. polpreteklega in 1. os. preteklega časa, pri šibkih glagolih pa je samo v oklepaju dostavil š = šibek in h. ali b., kar pomeni, da se tvori pretekli čas s »haben« ali »sein« (bin). Pohvalno moramo omenjati tudi krasni tisk. Pri prihodnji izdaji bi se morda lahko porabile za spoznanje manjše črke, da bo mogoče slovar še bolj izpopolniti in pomnožiti. Da bo slovar zares ustrezal praktičnim potrebam, zato naj bi bilo vse jasno in razločno povedano. Pred kratkim mi je napisal učenec naslednji stavek: »Der Landmann söhnte die Feldfrüchte nach Hause aus«. Kaj takega je mogoče le vsled nejasnosti v slovarju, kjer je natisneno: »spraviti, aus-

söhnen, einheimen. Vsekako bi bilo torej v takih slučajih potrebno kratko pojasnilo, da bi bil slovar zares praktično poraben za tiste, za katere je namenjen. Slovar navaja n. pr. pasti, fallen, stürzen, ne navaja pa drugega glagola, ki se v nedoločniku enako glasi: pasti, pasem, ki bi ga pa marsikdo tudi rabil! V takih slučajih bi naj se navedel tudi sedanjik: pasti (padem), pasti (pasem). Drugih podrobnosti ne bom navajal, hotel sem le splošno opozoriti, naj bi se slovarček v drugi izdaji izpopolnil in pomnožil, da bo njegova vrednost še večja! Na prvih straneh nahajamo tudi naglas nemških besedi, a v nadaljnjem je na škodo to opuščeno. V drugi izdaji naj bi se naglas zaznamoval povsod, kjer je to zares potrebno, drugače pa naj bi se dostavilo v uvodu kako splošno pravilo naglaševanja v nemščini. Seveda pa naj bi bil naglas vedno pravilno, označen: na str. 3 je natisneno állmählich in vendar je pravilno allmählich (prim. Theodor Siebs, Deutsche Bühnenaussprache. 10. Aufl. 1912, na str. 99!). Toliko se mi je zdelo potrebno omeniti. K sklepu pa le še izražam tu željo, naj bi »Kat. Bukvarna«, ko bo začela izdajati »Nemščino brez učitelja« v novi izdaji, uvrstila te zvezke v vrsto (serijo) poljudno-znanstvene knjižnice, katere prve tri številke naj bi bile oba zvezka »Nemščine brez učitelja« in »Slovarček nemškega in slovenskega jezika«, katerim naj bi pa kmalu sledile kratke slovnice raznih slovanskih jezikov in druge primerne razprave.

Fr. Reböf.

3. Koledar Družbe sv. Mohorja za leto 1914.

Kar je bila prej pratika, to je sedaj koledar v družinah slovenskega naroda. Večkrat se čuje, da so nekateri naročeni na knjige Družbe sv. Mohorja samo zavoljo koledarja. In kaj naj rečemo o letošnjem koledarju? Prav je, da je letos družba dodala imenik udov. Kar se pa tiče vsebine, ni letos posebno mnogovrstna. Leposlovna stran je slabše zastopana kakor druga leta. Ivo Trošt je napisal črtico »Pinca« — prav lepa slika iz življenja naših malih. Mladina jo bo gotovo z veseljem brala. Lepa je tudi misel kratke črtice »Naš laz« — ljubezen do rodne grude. Par pesmic so objavili Fr. Ločniškar, Rado Osvin in A. Pintar; pozna se, da ni več pesnika A. Medveda. Nakratko je opisan evharistični kongres na Dunaju: njegov pomen in spored. Objavljena je tudi prelepa pesem uršulinke M. Elizabete: »Moj mili dom in sveta Evharistija« in v glavnih potezah govor deželnega glavarja dr. Šusteršiča: »Gospodova dediščina«. Tudi letos se spominja koledar nekaterih naših zaslužnih mož. Par vrstic je posvečenih pokojnemu župniku iz Bazovice, Juliju Warty († 1909). Bil je velik rodoljub in glavni podpornik dijaške kuhinje v Trstu. — Dr. Fr. Kotnik pa je objavil življenjepis: »Andrej Einspieler«. Letos je ravno sto let, kar se je rodil soustanovitelj naše Mohorjeve družbe, veliki slovenski politik in oče koroških Slovencev. Zato je prav, da se ga koledar bolj obširno spominja. — Ksaver Meško je napisal »Dva vzorna moža«, nekaj spominov iz življenja prošta Lovro Serajnika in dr. Jožefa Vošnjaka. Imenuje ju »častitljiva starčka, ki jima je bilo srce še v sivi starosti mladostno živo in plamteče navdušeno«. — Strokovnjaško je opisal ing. J. Pavlin panamski prekop. Bolj kot opis nam slike in fotografije pričajo o ženialnosti ameriškega duha. Pravi, da bo ta prekop nov mejnik v kulturnem delu človeštva. — Slovensko ljudstvo bo gotovo letos najbolj zanimala balkanska vojska, ki jo je opisal znani profesor Anton Bezenšek po bolgarskih, srbskih, črnogorskih in drugih virih ter po lastnem opazovanju. Opis je bogato ilustriran; konča s 25. majem 1913. Pisateljevo srce kipi navdušenja nad slavniimi zmagami zaveznikov. Opis se bo drugo leto nadaljeval. Žalibog bo drugi del navdse tragičen vsled strašnega poraza Bolgarov; slavospevi bodo izzveneli v žalostinke. — V inseratnem delu smo opazili, da si delajo naše tvrdke in denarni zavodi le prav skromno reklamo.

Fr. H.

4. Pravljice. Spisali Utva in Mira. Ilustriral V. Cotič. Izdala in založila Družba sv. Mohorja v Celovcu 1913.

Ko bi človek vedel, komu so pravzaprav namenjene te »Pravljice«, saj bi jih mogel oceniti še kako pravično. Deci? Naši šolarji so se nekam mrdali na vprašanje, kako so jim kaj všeč te pravljice. Bržčas jih niti kaj prida brali niso. Pretežke so jim, prezagonetne. Zvedavo so pa vpraševali, kaj pomenijo »tiste« podobe. Pa jim razloži človek, ko povečini — brez bojazni priznam — niti sam ne slutim, kaj naj pojasne tisti mrtvaško-sentimentalni obrazi v vinjetah in nadglavjih, pa tisti hieroglifični čirčari pod njim. Kakim gospicam ali gospodičem — samo dosti nedolžni morajo biti — zna biti knjiga še dosti interesantna. Priznamo radi: Slog pripovednic je res blesteč, opis zelo slikovit, izraz markanten, besedni red ponekod kar pesniško nadahnen in zato brez potrebe čudno zmešan. Tudi brez moralnega jedra te pravljice niso. Bajke o palčkih so pač bolj nemškega izvora; Nemec si ne more misliti dobre mladinske knjige ali ilustracije za mladino brez obligatnih »Heinzelmännchen«. Summa summarum: Knjiga zna koristiti mladini po dobri šolski analizi; za maso naroda je pa pač le knjiga in drugega nič.

Jos. Volc.

5. **Dejanja govore!** Delo poslancev S. L. S. v deželnem zboru od leta 1908. do 1913. V Ljubljani, 1913. Založila in tiskala Katoliška tiskarna. 16° (254). K — 80.

Knjižica, napisana volilcem za letošnji volilni boj na Kranjskem, je kakor nekaka apologija katoliškega preporeda med našim narodom. Kličie nam z dejanji, ne z besedami, kaj zmorejo katoliška načela, udejstvovana v javnosti. Vzbuja spomine na one dni, ko je S. L. S. bojevala upalne boje, kaže na uspehe in začrtava v velikih potezah daljnji razvoj našega ljudstva. Delo ljudskih zastopnikov na Kranjskem, delo na narodnem, šolskem, dobrodelnem in gospodarskem polju, to je vsebina te brošurice, ki nosi po pravici svoje ime.

Fr. G.

6. **Poročilo kranjskega deželnega odbora o deželnih zgradbah in pospeševanju gospodarstva na Kranjskem v dobi 1908 — 1913.** V Ljubljani, 1913. Samozaložba. Tisk »Katoliške tiskarne«. 8° (114). K — 60.

Da besede o delu S. L. S. niso prazne, kaže nam račun, ki ga je podal deželni odbor o svojem hiševanju. Tudi tistim, ki zasledujejo delo naših moz, neprestana sumničenja včasih zatemne pogled, zato je prav, da je deželni odbor z glasnimi številkami te knjižice pregnal bajke o zapravljanju in nedelavnosti. — Obe knjižici sta dokaz, da gre vse javno delo S. L. S. v resnici za tem, »da«, kakor je rekel dr. Krek nekoč, »tudi ped naše zemlje ne ostane ne Nemcem, ne liberalcem«.

Fr. G.

B.

1. **Kirchliches Handlexikon.** Ein Nachschlagebuch über das Gesamtgebiet der Theologie und ihrer Hilfswissenschaften. Unter Mitwirkung zahlreicher Fachgelehrten in Verbindung mit den Professoren Karl Hilgenreiner, Joh. B. Nisius S. J., Jos. Schlecht und Andreas Seider herausgegeben von Michael Buchberger. 2 Bände. Wien, Leogossellschaft. Cena 72 K.

Prvemu zvezku tega znamenitega dela, ki je izšel l. 1907., je šele po petih letih sledil drugi, mnogo obsežnejši. Delo je sedaj dovršeno in nudi na primeroma majhnem prostoru (ca. 2500 str.) ogromno tvarine. V več kot 25.000 člankih so poleg mnogih biografij obdelana vsa kolikortoliko važna bogoslovska vprašanja, deloma tudi taka, ki spadajo na druga polja, a so v enem ali drugem oziru v zvezi s teologijo in Cerkvijo. Sodelovalo je pri leksikonu nad 300 priznanih pisateljev-veščakov, tako da so članki v vsakem oziru zadovoljivi in zanesljivi, tudi taki, ki se tičejo Slovanov. Slog je kratek in lapidaren, da se je čuditi, kako je mogoče s tako malo besedami podati tako bogato vsebino. Tisk je sicer droben, a zelo dobro in lahko čitljiv. Delo bo služilo vsakemu duhovniku kot izboren informacijski pripomoček za vsakovrstna vprašanja, ki pridejo sleherni dan na vrsto, znanstveniku pa nudi poleg tega pri vsakem odstavku še najboljšo novejšo literaturo, na podlagi katere si svoje znanje lahko vsestransko izpopolni.

Dr. S.

2. **Die Armseelenpredigt.** Von Dr. Paul Wilhelm von Keppler, Bischof von Rottenburg. 1.—3. Aufl., 8° (VIII + 208). Freiburg, Herder 1913. Cena K 2'40, vez. v platno K 3'36.

Visoko izobraženi škof Keppler se veliko trudi, da bi povzdignil cerkveno govornišvo. V knjižici »Homiletische Gedanken u. Ratschläge« je opozoril na pomanjkljivost cerkvenih govorov in pokazal pot k zdravemu napredku, v knjigah »Die Advertsperikopen exegetisch-homiletisch erklärt« in »Homilien u. Predigten« je podal nekaj zgledov, in sedaj pa je izdal »Die Armseelenpredigt«. Kaj je namen te knjige, nam pove v uvodu. Duhovnik je posredovalec med tem in onim svetom, kjer je nebroj naših bratov in sester. Mislimo, da je večina izmed njih v kraju trpljenja in zato mora tudi semkaj segati krščanska charitas. Naša skrb mora biti, da se vez med nami in onimi trpečimi vedno ohranjuje, vsaj že zavoljo tega, ker homo tudi mi prišli v isti položaj in pričakovali pomoči. Pa do duš v vicah, pravi Keppler, smo kar nekako skopi. Zadovoljimo se z enim samim govorom v letu, sicer se pa ne spomnimo rajnih. In pridige za verne duše, ali niso nekam šablonske, rekel bi stereotipne? Ponavljajo se vedno ista temata, isti zgledi, isti maloštevilni biblični teksti, nikjer nove perspektive. In vendar vpliva govor o vernih dušah tako močno na srce in voljo: utrjuje vernike v veri, priganja vernike k vnemi za dobra dela in jih uči prav ceniti čas in večnost. Celó slabi v veri so dovtetni za take besede, ker se gre tu za njihove rajne.

Vendar pa je težko, pravi pisatelj, dobro govoriti o tem predmetu. Zato hoče s to knjigo podati nekaj navodil, nasvetov in pripomočkov, kako naj sestavljamo take govore. Najprej loči, kaj je dogmatično gotovega o vicah in kaj ne in katera vprašanja naj se ne obravnavajo v pridigi. Zatem podaja svetopisemske tekste, s katerimi dokazujemo vice, in razmotriva njihovo dokazno moč. Prav obširno obravnava dokaze iz tradicije: iz katakomb, iz liturgičnih knjig, iz spisov cerkvenih očetov; prav je, da navaja citate iz originala, s tem je govornikom jako olajšal delo; dodal je tudi umske razloge in pričevanje paganov in nekaterih protestantov (15—43). Najtežje pa je opisati, kaj trpe duše v vicah. Tukaj so žalibog nekateri cerkveni govorniki zašli v ekstrem, kazni so slikali tako kakor v peklu, še celó hudiča ni manjkalo v vicah. Zajemali so iz kakih sumljivih prikazovanj. Taki govori zavajajo ljudi le v praznoverje in odbijajo kritične duhove. Najbolj pozna stanje duš v vicah tisti, ki z molitvijo in dobrimi deli pogosto občuje z vernimi dušami. Zanesljiv vodnik pri opisovanju vic je Officium defunctorum, kjer je Cerkev prav nazorno podala nauk o vicah, dalje spisi nekaterih svetnikov, ki so bili v tesni zvezi z onim svetom, kot so sv. Bernardin Sienski, sv. Frančišek Saleški, bl. Katarina Emmerich, zlasti pa se priporoča spis sv. Katarine iz Geneve. Napačno je slikati vice kot kraj brez veselja, brez tolažbe, brez boguvdanosti, trpljenje je bolj proustvoljno, kakor je lepo naslikal nekoliko že Dante v svojem »Purgatorio« in škof Procházka v svojih prelepah meditacijah »Der König, dem alle leben.«

Nadalje pokaže pisatelj naše razmerje do duš v vicah, kako jim lahko pomagamo in katere nagibe naj rabi pridigar na prižnici. O vernih dušah mogoče ne bo časa govoriti celega govora večkrat med letom, a kratek memento mortuorum je mogoč pri mnogih evangelijih, kar pisatelj podrobno našteva (113—124). Prav malo poznamo svetopisemske tekste, ki se dajo uporabiti ob takih prilikah, navadno jih rabimo le par, ki se vedno ponavljajo povsod, in vendar jih je toliko lepih v psalmih, v Jobovi knjigi, v novem zakonu; pisatelj jih doslovno podaja in razlaga (129—142). Praktične so tudi osnove in obrisi za take govore, katere je posnel po znamenitih govornikih. Ker so zgledi v pridigah o vernih dušah pogosto nezanesljivi, zato sam podaja nekaj primer in zgledov iz sv. pisma in drugih verodostojnih virov. Ob koncu pa podaja izdelane štiri govore o vicah, en govor je poraben za veliki petek.

Knjiga ni ravno obširna, a Keppler zna z malimi besedami veliko povedati. Nemške izdelane pridige so za nas Slovence malo porabne, a

ta knjiga bo koristila vsakemu duhovniku, ker podaja samo navodila in obrisne za govore. To je edina prava pot; če hočemo, da bo govor res dober, mora biti naš, naša lastnina, ne pa prevod nemške pridige. Dober pripomoček za samostojne pridige o vernih dušah pa je ravno Kepplerjeva »Die Armseelenpredigt«, zato jo vsem odkritosrčno priporočamo. Fr. H.

3. **Predigten** von Alban Stolz. Erster Band. Zweite und dritte Auflage. Freiburg, 1912. Herdersche Verlagshandlung. K 4'56; vez. K 5'76.

Poznamo že pravega ljudskega govornika Alban Stolz. Njegova dela so dokaz njegove nadarjenosti in izredne pridnosti. — V prvem zvezku je zbranih nad petdeset pridig. Mnogo jih je prav govorniško zasnovanih; druge so bolj navadne, a namen, katerega jim je določil pisatelj, v vse dosegaajo, namreč „vzbujati vest in voditi vernike, da po glasu vesti in po zapovedih božjih uravnajo svoje življenje.“ J. D.

4. **Kanzel-Reden**, gehalten in der Metropolitankirche zu Unserer Lieben Frau in München von Dr. Josef Georg von Ehrler, weiland Bischof von Speier. Erster Band: Das Kirchenjahr. Erster Jahrgang. 4 Auflage. 8° (XII + 736). Freiburg, Herder 1912. K 10'80, vez. K 13'68. — Zweiter Band: Das Kirchenjahr. Zweiter Jahrgang. 4 Auflage. 8° (XII + 776). Freiburg, Herder 1913. K 12'—, vez. K 14'40.

Nekoč mi je neki duhovnik priporočil Ehrlerjeve pridige, čes, da so dobre in porabne. Pa težko sem mu verjel, ker nekateri odsvetujejo nemške pridigarje. Celo mnogi priznani nemški homilete kakor Keppler, Stingeder, Meyenberg sami tožijo, da je nemško cerkveno govorništvo nekam zaostalo, da ni več kos velikim nalogam, ki jih stavi sedanji čas, in da bo treba v tem oziru temeljite reforme. No, sedaj pa sem dobil v roke prva dva zvezka Ehrlerjevih pridig.

Ehrler je bil stolni pridigar v Monakovem in pozneje škof v mestu Speier († 1905). Izdal je 7 debelih zvezkov raznih pridig, 4 zvezke za nedelje in praznike in 3 zvezke apologetičnih govorov. Bil je mož globokih misli, mirne, resne narave in take so tudi njegove pridige: jasne, logično izpeljane, skrbno izdelane, mirno teče beseda, a redkokdaj se poslužuje afektov, kar nekateri smatrajo za slabost njegovih govorov. Govori so didaskalični, poučni. Ni prav, pravi Ehrler, da se v pridigah podajo samo odlomki verskih resnic, a nikdar celotni verski nauk; zato se zgodi lahko, da verniki o nekaterih resnicah zmeraj slišijo, o drugih pa nikoli ali pa le nepopolno. Zato hoče on v štirih zvezkih ali letnikih razložiti vse važnejše resnice iz dogmatike in morale, ne sicer sistematično, pač pa v zvezi z evangelijem ali listom nedelj in praznikov. Govori so plod dolgoletnega študija cerkvenih očetov, zlasti sv. Avguština in sv. Krizostoma. To je njegova prednost, a slaba stran je, da svetopisemske tekste premalo izrablja. Pridige so jako dolge, navadno ima vsaka tri dele; zadostoval bi včasih le eden za en govor. Snov, katero obravnava, je sicer aktualna, a za naše občinstvo semtertja previsoka, n. pr. ali so čudeži mogoči?, o mešanih zakonih, govor o »Mythenhypothese«, zakaj se ne gode več čudeži?, čemu toliko odpustkov?, o modernem napredku. Sploh so prikrojeni za bolj izobraženo občinstvo. Vendar pa moramo reči, da so Ehrlerjeve pridige med nebrojnimi nemškimi ene izmed prvih, po vsebini in obliki spominjajo na francoskega govornika Bossueta. Od l. 1874. pa do danes so doživele četrto izdajo, zadnjo je oskrbel njegov nekdanji tajnik Jakob Bauman.

Fr. H.

5. **Politische Geschichte Europas seit der Völkerwanderung**. Vorträge von Onno Klopp. 2 zvezka (I. od l. 375. do 1740., II. od l. 1740. do 1871.). — Moguncija, 1912. Založili Kirchheim & Co. Cena nevezanemu izvodu M 13'—; v dveh izvornih platnicah M 15'—.

Zgodovinar Onno Klopp (1822—1903) je bil vnet Welfovec. Kot tak je l. 1866. zapustil Hanoveransko ter se preselil na Dunaj. L. 1873. se je povrnil v katoliško Cerkev, za katero se je že poprej zanimal. Njegovi

zgodovinski spisi se v marsičem odlikujejo. Predvsem zastopa povsem krščanska načela, kaže veliko ljubezen do Avstrije, nasprotno pa ni naklonjen Prusom, ki so osvojili l. 1866. njegovo domovino, kraljestvo Hanoveransko. Imenovano politično zgodovino Evrope je izdal dr. Wiard pl. Klopp, sin zgodovinarjev, na podlagi raznih publikacij očetovih. Ker je Onno Klopp posebno preiskaval posamezna važna poglavja iz zgodovine novega veka, kakor tridesetletno vojno, propad Stuartovcev, zgodovino l. 1683., dobo Friderika II., pruskega kralja, francosko revolucijo, dobo Napoleonovo in naslednjih desetletij, je njegova politična zgodovina, ki sloni na teh delih, jako zanimiva in podučna. Letos smo obhajali stoletnico zmage pri Lipskem. V nemških zgodovinskih knjigah se le premalo poudarja sodelovanje Avstrije, ki je v resnici odločila usodo Napoleonovo. Onno Klopp je pa v tem oziru pravičen in prizna v popolnem obsegu zasluge Metternichove, kakor tudi odločni nastop avstrijske vojske. V prvem zvezku je treba pač grajati nekatere zgodovinske pogrške, n. pr. o Svatopluku (str. 14), o nadškofiji v Pasovem (str. 86, opazka), potrditev ponarejene listine privilegium Fridericianum maius (str. 113); tiskovne pogrške glede letnic in osebnih imen; drugi del je v tem oziru mnogo boljši. Za poljudna predavanja je v tej zgodovini mnogo dobrega gradiva. Cena 18 K je precej visoka.

Prof. Jožef Kržišnik.

6. **Aus dem Wilajet Kärnten.** Verlag des „Slov. kat. politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“ in Klagenfurt. (Tisk Narodne tiskarne v Gorici) 18° (279). K 2.—

Kakor sta gori imenovani knjižici „Dejanja govore“ in „Poročilo kranjskega deželnega odbora“ dokaz, kaj zmore pošena katoliška slovenska stranka, tako nam ta kaže, kako vse podivja, kjer vlada gnili liberalizem združen z mislijo o nadvrednosti nemškega naroda. „Aus dem Wilajet Kärnten“, kjer govori vsaka stran o zatiranju slovenske raje, zatiranju v šoli, pri sodniji, v političnih zastopih in v gospodarskem oziru, bo slovenskemu narodu še pozno priča, kake boje je moral bojevati za svoj obstanek z nemštvom. Toda ravno ta boj nam je tudi priča, da koroški Slovenci niso izgubljeni, kajti boj je z namenje življenja. Njih zgodbe pa so tudi klic na pomoč drugim Slovincem, ki so se že otesli more, ki davi slovensko Koroško.

Fr. G.

Priporočilo knjig.

Katoliška Bukvarna priporoča iz svoje založbe nastopne knjige, ki jih je izdala Marijina družba v ljubljanskem semenišču:

1. O. J. Lintelo: **Mladini!** Pogosto in vsakdanje sv. obhajilo. K —30, 20 izvodov ali več po K —25.

Knjižica prepričevalno govori o potrebi pogostnega sv. obhajila za mladino; obsega tudi daljšo in krajšo pripravo in zahvalo za pogostno in vsakdanje sv. obhajilo.

2. O. J. Lintelo: **Staršem in vzgojiteljem!** Navajajte otroke, da bodo hodili pogosto k sv. obhajilu. K —25, 20 izvodov in več po K —20.

V drugi izdaji priljubljene knjižice so natisnjeni tudi glavni odloki sv. očeta Pija X. o pogostnem in vsakdanjem sv. obhajilu.

3. **Marija, kraljica src.** Nauk blaženega Grinjona Montfortskega o pravi pobožnosti do Matere božje. Cena K 1'60, vez. K 2'40.

Slavni oratorijanec Faber pravi o knjiži: »Izkušnja nam potrjuje, da, četudi knjigo ponovno preberemo, nikdar ne usahne njena lepota, nikdar ne izčrpano njenih misli, nikdar ne izgine sveži duh veselja, ki nas navdaja, kadarkoli se vglobimo v njene misli.«